



บันเพิงบุญ ๙ จังหวัด

หรือ

“นิราศปอยหลวง”

คณะศิษย์ใหม่พิมพ์เป็นธรรมบรรณาการ

แต่ผู้ทบริจาคเงินสร้างพระวิหาร

และพระเจ้าตนหลวง

แห่งวัดหลวงเจริญธรรม ตำบลแม่คำ

๘๙๕.๙๑๑๒ อ. ต้นป่าทอง จ. เชียงใหม่

๑๑๑๒

๙ มีนาคม ๒๕๐๖

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี



กรมศิลปากร
มอบให้หอสมุด
อภินันทนาการ จก
กานดา พัทธภัยไพโรจน์

บันทึกบุญ ๕ จังหวัด

หรือ

“นิราศปอยหลวง”

ค. ศรียา

คณะศิษย์ใหม่พิมพ์เป็นธรรมเนียมบรรณาการ

แด่ผู้บริจาคเงินสร้างพระวิหาร

และพระเจ้าตนหลวง

แห่งวัดหลวงเจริญธรรม ตำบลแม่คำ

อ. สันป่าตอง จ. เชียงใหม่

๕ มีนาคม ๒๕๐๖

เลขที่ ๑๑๑

เลขที่ ๑๑๑ ๑๑๑
๑ ๑๑๑

เลขที่ ๑๑๑ ๑๑๑

คำปรารภ

ตามที่ ข้าพเจ้า ๓ คน ได้ออกเดินทางจาก
กรุงเทพ ฯ มาร่วมขบวนแห่ “หัวใจพระเจ้าตน
หลวง” (พระพุทธรูปองค์ใหญ่) ของวัด “หลวง
เจริญธรรม” ต.แม่คำ อ. สันป่าตอง จ. เชียงใหม่
เริ่มต้นแต่วันที่ ๑๐ มกราคม จนถึงวันที่ ๒๖ มกราคม
๒๕๐๖ นี้ รวมทั้งสิ้นเป็นเวลา ๑๗ วัน ได้ผ่านไป
ตามจังหวัดต่าง ๆ รวม ๕ จังหวัด ๓๖ อำเภอ และ
พักนอนตามวัดรวมทั้งสิ้น ๑๕ วัด ก็ระยะทางรถ-
ยนต์ที่ผ่านไปและกลับเป็น ๑๖๓๕ กิโลเมตร, จำนวน
รถที่ติดตามขบวนแห่รวมทั้งสิ้นมี ๕ คัน คิดเป็น
จำนวนผู้ไปรวมสามร้อยคนเศษ. การไปร่วมบุญ
ครั้งนี้นับว่าสนุกเป็นประวัติการณ์ ฉะนั้นจึงได้เกิด
ศรัทธาจัดพิมพ์หนังสือ “บันทึกบุญ ๕ จังหวัด”
หรือ “นิราศปอยหลวง” (งานใหญ่) นี้ขึ้น เพื่อ
น้อมถวายแด่ท่านครูบาเจ้า “อินตา สุขวฑฺฒโก”

ให้เป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา และ สังฆบูชา.

หากจะมีอันสิ่งใด ๆ เกิดขึ้นจากหนังสือเล่มนี้
ก็ขอแบ่งส่วนกุศลนั้น ๆ แด่บรรดาท่านทั้งหลาย
ผู้มีจิตเลื่อมใสศรัทธามาร่วมบุญในการก่อสร้างพระ-
วิหาร และ พระเจ้าตนหลวง แห่งวัด “ หลวงเจริญ-
ธรรม ” จ. เชียงใหม่ นี้ด้วยทุก ๆ ท่าน เทอญ.

ศิษย์ใหม่.

พุทธภาษิต คาถา

อิธ โมทติ เปจฺจ โมทติ กตปุณฺณโย อุกยตุถ โมทติ
โส โมทติ โส ปโมทติ ทิสฺวากมฺมวิสสุทฺธมตฺตโน ฯ
ผู้มีบุญอันทำไว้แล้ว ย่อมบันเทิงในโลกทั้งสอง
คือ บันเทิงอยู่ในโลกนี้ ละจากโลกนี้ไปแล้วย่อม
บันเทิง เพราะเห็นความบริสุทธิ์แห่งกรรมดีที่ตนทำ
ไว้แล้ว ย่อมบันเทิงปราโมทย์.

วิสุลาลา ปรมา ณาติ

ตามที่มีศิษย์จากกรุงเทพ ฯ และจังหวัดสมุทร-
ปราการ รวม ๓ คน มาร่วมบุญและร่วมขบวนแห่
“ หัวใจพระเจ้าตนหลวง ” ไปกับเราในครั้งนี้ เรา
มีความยินดีและขออนุโมทนาในกุศลเจตนาอันดี
ด้วยเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นคณะศิษย์ใหม่ยังได้
พิมพ์หนังสือ “ บันเทิงบุญ ๕ จังหวัด ” นี้ มาถวาย
ไว้อีกเป็นจำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม เพื่อเป็นเครื่อง
สมณาคุณแด่ผู้ที่มีศรัทธาทำบุญสร้างพระวิหาร
และพระเจ้าตนหลวง ของเราด้วย.

ในที่ลุดนี้ เราขออัญเชิญอำนาจแห่งคุณพระ-
ศรีรัตนตรัย จงกลบบันดาลให้คณะศรัทธาทั้งหลาย
จงประสบแต่ความสุขกายสุขใจ ปราศจากโรคา-
พาธอุปัทวันตราย และเจริญรุ่งเรืองในพระบวร-
พุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้นไป จงทุกประการ เทอญ.

(ลงนาม) ครูบาเจ้าอินดา สุขวาทุมโก

วัดหลวงเจริญธรรม

ต. แม่คำ อ. สันป่าตอง จ. เชียงใหม่

— คำของชีวิต —

ชีวิตนี้	มีหวัง	ยังต้องเกิด
รีบทำเถิด	ความดี	ย่อมมีผล
บุญจะนำ	ตามลิขิต	ชีวิตคน
ติดตามตน	ต่อไป	ในโลกา ฯ
อยู่ก็ดี	ไปก็ดี	มีประโยชน์
ได้สร้างโบสถ์	สร้างวัด	ด้วยหัตถา
ได้ช่วยชาติ	บ้านเมือง	เลื่องลือชา
ได้นายา	“วีรชน”	คนดี เอ๋ย ฯ

สมเด็จพระพุทธอาจารย์ (โสม นนฺตมหาเถร)

— คติธรรม —

การทำดีหวังจะให้ผู้นอนยกย่องสรรเสริญ นั้นเป็น
 ธรรมดาของปุถุชน แต่ไม่ควรจะกังวลด้วยเรื่องของ
 คนอื่นว่า เขาจะชอบหรือไม่ชอบ เพราะเป็นสิ่งที่
 นอกเท่านั้น ข้อสำคัญควรตั้งใจทำดีเรื่อยไป นั่นคือ
 “จงทำดีเพื่อความดี”

ครูบาเจ้าอินตา สุขวฑฺฒโก

วัดหลวงเจริญธรรม, เชียงใหม่.

นิราศปอยหลวง

โดย - - อ. อภิวันทนา

ไต่ย็นข้าวเล้าลือระบือแซ่
จะว่าแห่ “ปอยหลวง”^๑ บอกลวงหน้า
เริ่มแต่วันที่ สิบมกรา.
ครุบาเจ้า “อินตา” เป็นประธาน
ค่อจะแห่รูปจำลองพระพุทธรูป
พระพุทธรูปองค์ใหญ่ประจำวิหาร
ของวัด “หลวงเจริญธรรม” ดำเนินงาน
จัดขบวนแห่ผ่านเกาหัวเมือง
“หัวใจพระเจ้าตนหลวง” คนลวงรู้
องค์สูงใหญ่ใครไม่สู้ชาวลือเลื่อง

๑. ภาษาเมืองเหนือ แปลว่า ‘งานใหญ่’

หน้าตักกว้างเกล้าวามประเทือง
 ขนาดเชิงสุดใจใหญ่เหลือเกิน
 สูงลิบห้าวาตลอดถึงยอดเกศ
 ใครสร้างได้แสนวิเศษควรสรรเสริญ
 เจ้าอาวาสบอกประกาศชักชวนเชิญ
 ไปร่วมเดินขบวนแห่และร่วมบุญ ฯ

ข้าเจ้ารับจดหมายทราบรายการ
 จากครูบา ฯ องค์ประธานสนับสนุน
 ให้เราสองศิษย์ใหม่ไปร่วมบุญ
 เพื่อดำเนินศาสนาสถาพร
 รับจดหมายใกล้วันกระชั้นชิด
 เราสองศิษย์ตกลงใจไม่ผัดผ่อน
 กำหนดวันขึ้นรถไฟครรไกรจร
 จักแรมรอนไปกับ 'เบ็น'^๑ ออกเดินทาง
 ชวนศิษย์เก่าชาวเชียงใหม่อีกคน

๑. ภาษาเมืองเหนือ แปลว่า 'ท่าน'

รวมเป็นสามจรดลไม่หมองหมาง

จาก กรุงเทพฯ - พิชณฺโลก สู่ ลำปาง

แปด-เก้าค่าง, สิบ ถึงซังตัวเวียง ฯ

ขจรจากสถานีศรี “ เชียงใหม่ ”

ให้ตรงไป “ สันป่าตอง ” ไม่ต้องเลี้ยว

เราสามคนตั้งใจไม่เอนเอียง

จวนใกล้เที่ยงเข้าถ้ำวัดลัดเข้าเลย,

นายสามล่อสองคนนั้นนักด

รีบเร่งตรงไปไม่เชื่อนเฉย

พอถึงประตู “ หายยา ” เจ้าแม่เอ๋ย

เห็นบุษบกกรรณเกยอยู่ริมทาง

“ หัวใจพระเจ้าตนหลวง ” ประทับวอ

คนถือธงฉัตรช่อตามเป็นหาง

‘ วอ ’ จีปเล็กสี่ล้อดหมออยู่กึ่งกลาง

มีสปทนเคียงข้างบังสุริย

ขบวนหน้าหมู่ศรัทธาทุ่งผ้าขาว

โจงกระเบนหางยาวอย่างเรานี้

สวมเสื้อขาวหมวกขาวดูเข้าที่

เหมือน “อาบังตุรกี” มาร่วมงาน

ถือ “สลุง” (ขันเงิน) เดินนำหน้า

ครูบาเจ้า “อินตา” นั่งตระหง่าน

บนรถจี๊ป “หัวใจพระเจ้า” กล่าวบงการ

สมหน้าทองคำประธานสง่างาม

หมู่ศรัทธาชาวบ้านหลังท่งสองแถว

กล้วนแล้วแต่สาวสาว “ชาว”^๑ คุณสาม

ครึ่งศตวรรษขึ้นไปใครติดตาม

แลเห็นหลามสาวท่งนั้นพ้นไม่มี !

สาวจริงจริงมองไปหาไม่พบ

จะบรรจบรวมให้เป็น สาม ถึง สี่

ฉนนับได้มีเพียง หนึ่ง พอดพอด

นอกจากนกเด็กไปยังวัยเยาว์ ฯ

๑. ภาษาเมืองเหนือ แปลว่า ‘ยี่สิบ’

“จันทรฟอง” สาวเห็นเราศิษย์หน้าใหม่
ยิ้มละไมถามว่า “ลูไหนดามาเจ้า ?”

เราตอบคำเมืองได้ ไม่ต้องเดา

“กรุงเทพ ฯ เจ้า มาร่วมงานท่านครุบา ฯ”

มีคนเดียวแท้แท้แม่สาวน้อย

เธอเข้มช้อยงามใจกระไรหนา

ปากพูด ‘ม่วน’^๑ อ่อนหวานส่มกานดา

เคยบวชเป็นอุบาสิกามาเหมือนกัน.

ครุบาเจ้า “อินตา”^๒ เห็นพวกเรา

ไปคุกเข้าประณมมือข้าง ‘จิป’^๓ นั้น

กั้นหน้ามาถามอย่างเร็วพลัน

เราพร้อมกันนั้นมอบแล้วตอบความ—

ว่า เรานจากกรุงเทพ ฯ รีบตรงมา

หวังศรัทธา “ฮอมบุญ”^๔ ด้วยทั้งสาม

๑. ภาษาเมืองเหนือ แปลว่า ‘สนุก’ ในที่นี้แปลว่า ‘พูดเพราะ’

๒. แปลว่า ‘ร่วมบุญ’

“ข้าเจ้ามาจากวัด ‘อโศการาม’”

พลาบบอกนามแจ้งไปให้ท่านรู้

“นั่น- ‘สมาน ศิลปวิเศษกุล’

นี่- ‘บัวเขียว’ กับ ‘อรุณ’ แม่ขาวคู่

รับหนังสือครุบา ฯ ท่านมาอ่านดู

จึงชวนกันรับมาสู่ ‘สันป่าตอง’

เพื่อร่วมบุญไปกับท่านในวันนี้

ไปทุกแห่งทุกที่ทั้งชั้นล่าง

ขอเป็นศิษย์ติดตามในหมูกอง... ฯ”

ท่านแลมองหน้าเราเฝ้าเอนดู

“เอาเถอะ ไปกันได้ไม่เป็นหยิ่ง”

เราขึ้นฟังบัญชารอทำอยู่

ครุบาเจ้าลงจากรถแล้วสั่ง

“เอ้า, โบว์นี่ติดตัวไปขึ้นรถ” ฯ

เราสามคนรับเหรัญญิตราครุบา ฯ ดัง

เหมือนนัดบังเป็น ‘นายสืบ’ โโกกันหมด

พอมาถึง 'เชียงใหม่' ได้รับยศ

ต้องระวางอย่าให้ปลดมาเป็นพล !

โบว์สีแดงกลางเหลืองเป็นเครื่องหมาย

เดินขบวนเรียงรายไปตามถนน

ให้ มลัทธ ได้ท่งชนรณนต

เพื่อปะปนไปกับเขาเหล่าศรัทธา ฯ

ท่านเอนดูเราแต่แต่แรกเห็น

เหมือนกับเช่นปวงศิษย์ทุกถ้วนหน้า

ท่านบริสุทธิ์สดใสใจเมตตา

กล่าววาจาซอซอไม่ถือตัว

เราเคารพนับไหว้ใจรักท่าน

เหมือนเคารพพระอาจารย์เทอดทูนหัว

หมู่ศรัทธาสามีภักดีทงรักกลัว

ท่านก็ทวดตอบเขาเหล่าศรัทธา

เป็นห่วงใยดูแลคนแก่เฒ่า

พูดทักทายมิให้เหงาดนักรหนา

คอยระวัง “^๗อยู่”^๑ เฒ่าเหล่ายายตา
หม่นเยยมเยยนสนทนาทุกหมวดกอง ฯ

ตั้งขบวนทวด “^๘หลวงเจริญธรรม”^๒
กำหนดนำแห่เข้าเวียงทวทงผอง
เคลื่อนขบวนจากอำเภอ “^๙สันป่าตอง”
ไปตาม “^{๑๐}กอง”^๒ แวดเมืองกระเดื่องดัง
รถโขนพาไปข้างหน้ากับ “^{๑๑}จาม้อง”^๓
เรียงแถวสองขบวนเราเดินตามหลัง
ท่านครูบา ฯ เป็น “^{๑๒}ผู้กอง”^๒ ปองระวัง
ออกคำสั่ง “^{๑๓}เดินที่ตื้ออย่าหนึ่นา !”
ประเดี้ยวลงเข็นรถปราสาทแก้ว
ประเดี้ยวคอยบอกแถวทางซ้ายขวา
ประเดี้ยวเป็น “^{๑๔}จราจร”^๒ ต้อนรถรา
ให้สัญญา “^{๑๕}ไป-หยุด”^๒ ดุจชำนาญ ฯ

๑. แปลว่า ‘ยาย—ย่า’ หรือ ‘ตา—ปู่’

๒. แปลว่า ‘ถนน’ ๓. แปลว่า ‘พวกขี้แ่นและกลองยาว’

พลกองรอยคอยฟังคำสั่ง “พ่อ”

ถอชิง “ซ้อ”^๑ ไสวชุดอาจหาญ
ไม่มีใครแท้ทอลงย็อคหลาน

แสนสังสารแต่พวกเราเหล่าชาวกรุง !

เดินครึ่งรอบหอบเหนื่อยเมื่อยแทบยั้ง

นึกถึง “บึง”^๒ กลัวจะหลุดผุดสะดุ้ง

อุตส่าห์ก้าวทีละน้อยคอยพะยุง

สะพานงูยามกางสี่ข้างโป

อยากจะลาออกจากแถวแจวเปิดหนี

ก็เสียทีเพื่อนศรัทธาทำไม้โก

ทั้งเกรงท่านจับได้ไม้พุทโธ

เลยเรียกโบว์บงยศปลดคั่นไป

ต้องจำเป็นจำใจไม่กล้าบ่น

ต้องจำทนเดินต่อไปให้ได้

ถอทั้งฉัตรกำทางร่มระทมใจ

๑. ภาษาเมืองเหนือ แปลว่า ‘ฉัตร’

ยามก็ใหญ่ ไหล่เอียงค่อมเฉียงเดิน ฯ

สิบตรี 'สमान' กับ 'บัวเขียว' เหลียวซ้ายขวา
เห็นได้ท่ารับหลบไว้มือชาแน่น

แอบเข้ามรรวไม้มือยอมเดิน

'ผู้กอง' เพลินมองไม่เห็นเว้นเราไป.

ชนสามล่อสองคนพลันเข้าบ้าน

สิบตรี 'เขียว-อรุณ-สमान' ทหารใหม่

ขอยอมแพ "แต่เจ้า" เจ้าก่อนใคร

เดินไม่ไหวแล้วเจ้าขาขอลาที ฯ

กลับถึงบ้านพักผ่อนหย่อนขาแข่ง

พอมิแรงสุดอ้อมขอหนี

บ้านพี่ "น้อย" ญาติ 'บัวเขียว' ผู้อาร์

เธออยู่นี้ไม่ไกลวัดถัดออกไป

เป็นใจดีเมตตาผู้มาพัก

หายเหนื่อยหนักน่าทำได้อาศัย

๑. ภาษาเมืองเหนือ แปลว่า 'จริงเจ้าค่ะ'

พอมิแรงแข่งชนสดชื่นใจ

รุ่งวันใหม่จักเดินต่อไม่ขอลา ฯ

บ่ายหกโมงไปรังจิตศิษย์กรุงเทพ ฯ

จัดแจงเก็บหีบห่อเครื่องเสื่อผ้า

เตรียมเส็บียง, เทียน, ฐูป, และมาลา

ไปรวมเพื่อนหมู่ศรัทธาทหุดคอย-

พักแรมคน วัด “ผ้าขาว” เช้าวันพรุ่ง

จึงจักมุ่งไปต่อไม่ท้อถอย

สามทหารศิษย์ใหม่ใครร่วมปอย

ลาพี่ “น้อย” ออกจากบ้านผ่านไปวัด ฯ

คนมากมายรายอยู่หน้า ‘ศาลาบาตร’

หาเสื่อลาดมาปูดแลจัด

ทั้งชาวบ้านหมู่ศรัทธาไหลมาวัด

ต่างเยียดยัดมาอ่านวยด้วยยินดี

ทั้งศิษย์เหนือศิษย์ใต้ ใจกลมเกลียว

เหมือนเป็นลูกพ่อเดียวกันหมดน

เป็นฮ้อง^๑ “^๒บ^๓” ฮ้อง “^๔น้อง”^๕ ปรองดองดี

ร่วมใจรักสามัคคีต่อกัน

แบ่งอาหารการกินถิ่นที่นอน

ไม่เดือดร้อนขงเคียดคิดเดียดฉันท^๖

ใครร่วมบุญโมทนาสาธุกัน

ถือพานขันแตงดอกไม้ไปบูชา ๗

เข้าวิหารด้านในใจแช่มชื่น

เส้นระรินเข้าไปกราบพ่อ “อินตา”^๗

ครุบาน้อยยนิตปัลลิมปริดา^๘

ยมเร้งรำพันพรส่นทรกรรม^๙

“^{๑๐}หมุ่ศรัทธา บอ^{๑๑}แม่ แล^{๑๒}บ^{๑๓}น้อง”

อุ^{๑๔} เพราะพร้องคำเมื่องแถมเร้องข้า^{๑๕}

เราปริดาตาสว่างสร้างง่วงงำ

สุดจดจำมาแล้วไซให้ท่านฟัง ๗

๑. ภาษาเมืองเหนือ แปลว่า ‘ร้องเรียก’ ๒. แปลว่า ‘พี่’

๓. แปลว่า ‘พ่อ’ ๔. แปลว่า ‘พูด’ หรือ ‘คุย’

ลีบเอี๊ยก^๑ เขาเคลือนขบวนออกจากวัด
 เดินทางไปตามจังหวัดที่ท่านสั่ง^๒
 ยินเสียงฆ้องกลองแห่^๓เน่ บั้ง^๔
 คนไหลหลั่งมาดูเงินฮ่อม^๕
 ผู้ทรงบุญอุ้นเกล้าเจ้า “อินถา”^๖
 อายุย่าง “ชาวห้า”^๗ รางบางผอม
 การขบฉนั้นสารพัดหุดอดออม
 ศิษย์แหวดล้อมมากมายหมายภักดี
 ท่านไม่ฉนั้นเนอส์ตวัดตกรรมเวร
 เพียรบำเพ็ญภาวนาบุญราศี
 ตงแต่บวชเป็นเนรน้อยค้อยท่ว
 คุณความดีสูงส่งทรงพลัง ฯ

อายุ ‘ลีบแปด’ เริ่มสร้างวัดร้างรก
 ท่านแป้ง^๘ ยกวิหารใหม่ได้หนึ่งหลัง

๑. ภาษาเมืองเหนือ แปลว่า ‘บั้ง’ หรือ ‘แตร’ ๒. แปลว่า
 ‘ขี้ลีบห้า’ ๓. แปลว่า ‘สร้าง’

ช่อมพระธาตุเจดีย์ทหกพัง
 เพื่อดอตงศาสนาให้ถาวร
 ท่านพูดจริงทำจริงไม่ทงสัจจ
 น้อมมนัสตามโอวาทประศาสน์สอน
 ขององค์พระศาสดาชินวร
 อายุอ่อนแต่จิตใจใหญ่เกินองค์
 คิดการใดทำสำเร็จเสร็จทุกอย่าง
 งานก่อสร้างโบสถ์วิหารทันประสงค์
 เหมือนเทพเจ้าเนรมิตวิจิตรจง
 คงวยงสร้างสิ่งใดว่องไวจริง ๆ

ชาวบ้านกล่าวข่าวระบอบเลื่องลือชา
 ว่าท่านมีบุญญาประเสริฐยิ่ง
 เหมือนครุฑา “ศรีวิชัย” นั้นจริงจริง
 ไม่ประวิงสงสัยใคร่ชมบุญ
 เขาคิดว่าครุฑาเจ้า “ศีลธรรม” ๑

๑. เป็นชื่อที่ชาวเมืองเรียกท่านครุฑา ‘ศรีวิชัย’

คงจักนำวิญญาณมาเกอหนุน
 สวมดวงจิตองค์ “อินถา” ช่วยการุญ
 ให้คำจุนพวกเราเหล่าศรัทธา
 ได้เรงรินชื่นใจในองค์เจ้า
 แทนองค์เก่า “ศรีวิชัย” ที่ปรารธนา
 ให้เสริมซ้ำคำคุณชาวประชา
 เพื่อชูช่วยศาสนาสืบต่อไป ฯ
 ชีวิตท่านเมื่อเล็กเป็นเด็กน้อย
 แล่นละห้อยรันทดไม่สดไส
 พอกละแมกร่างไปห่างไกล
 ชีพบรรลยจากลูกไม่ผูกพัน
 ต้องบนบกทุกขยากลำบากกาย
 รับจ้างเช่าเลี้ยงควายวายสุขสันต์
 ได้ค่าจ้างเลี้ยงชีวิตไปวันวัน
 สุดจะหนักคึดค่านึงพึงผู้ใด
 “พึงตัวเองแหละดีกว่า !” ‘อินถา’ คิด.

มอบชีวิตบูชาศาสน์ด้วยเลื่อมใส
 ขอบวชเป็นสามเณรเย็นจิตใจ
 หมดความใคร่ยินดี โลกียกรรม
 หัดสวดมนต์ภาวนารักษาศีล
 ไร้มลทินจิตกายหายตกต่ำ
 ได้พ้นฟูชีวิตในศีลธรรม
 จนเลิศล้ำอสง่างาม ฯ

ครูบาเจ้า “อินถา สุขวฑฺฒโก”
 ผ่องภูณโณบุญพันศิษย์ล้นหลาม
 แต่จะหาหนุ่มบ่าวสาวงามงาม
 มาติดตามยากแท้แต่ละคน
 เขาเอ็นดูบูชา ‘ครูบา ฯ’ มาก
 ลุยยอมทุกขยอมยากมาแต่ต้น
 นงรธราเยยดยดอดอดทน
 ทวางกันแทบไม่มีกัมกรวณ
 ขอให้ได้นั่งไปในคันธ

อุดล้าห้อยทุกขได้ ไม่กำศรวล
 รกกระทอนตัวกระเทกแทบโครงรวน
 กลับเสศรวลหวัรอกนังองัน
 หนาวกหนาวมอเย็นเบนน้าแซง
 ไม่ล้าแดงกิริยาว่าพริงพริน
 ทานถึงไหนเรากใครถึงทนัน
 แม่หนาวสันจะสู้ทนจนสุดทาง ฯ

จาก 'เชียงใหม่' ไป 'ลำพูน' มุลศรัทธา
 พักวัด "ป่าซางงาม" เมืองไม่ห่าง
 อยู่ในเขตอำเภอ "บ้านป่าซาง"
 เราแรมคางคนหนึ่งจึงจากจร
 ไป "เกาะกา" เข้าเขตเมือง "ลำปาง"
 แวะหยุดคาง "ศาลาหลวง" วัดนกกอน
 หมูศรัทธาหนาแน่นไม่แคลนคลอน
 มารับต้อนรับพวกเราทั้งชาวปลา ฯ

คืนวันนั้น โชคดีเป็นพิเศษ

ได้ฟังเทศน์ธรรมเสนาะเพราะนักหนา

ออกจากจิตโดยตรงองค์ 'กรุณา ฯ'

เรื่อง ทาน, ศีล, ภาวนา, บารมี

แสดงธรรมจบไปไม่ช้านาน

ท่านเดินผ่านมาหมู่เราทั้งสามนี้

แล้วปราศรัยไต่ถามด้วยปรานี

ให้เรานชื่นใจหายอดเพ็ลย

ได้เล่าเรื่องอศักรรย์อันประสพ

ตั้งแต่ต้นจนจบไม่ตกเรย

คนที่หลับกลบลูกได้ไม่งัวเงย

สันละเหียฟังเพลินเกินหลับนอน ฯ

ท่านอุตล้าให้อารมย์แก่ใจ

โปรดศิษย์ใหม่ นั่งเล่าเรื่องเก่าก่อน

จนตีสองยังมี ได้ไปพักผ่อน

เราจดจำอนุสรณ์ทุกถ้อยคำ

ท่านน่ารักน่าเคารพน่าคบไหว
 เป็นมิ่งขวัญ 'ชาวเชียงใหม่' บันลือรา
 ไต่เทหนองค์ครุฑาเจ้า "ศีลธรรม"
 ซึ่งได้สำเร็จไปในก่อนกาล
 ต้องจำใจให้ท่านนั้นจำวัด
 เราก็จิตเจงนอนผ่อนสังขาร
 แต่พลิกไปพลิกมาอยู่ช้านาน
 หนาวสะท้านจับใจหลับไม่ลง ฯ

วันรุ่งเช้าชาวบ้านหมู่ศรัทธา
 พากันมาตักบาตรไม่ลืมหลง
 เราเตรียมเก็บของข้าว เก้า น. ตรง
 คำสั่งบ่งเคลื่อนไหวชวนให้ด่วนไป
 ลาพ่อแม่พี่น้องต้องคลาดแคล้ว
 เดินทางสู่วัด "พระแก้ว ฯ" ทางไม้ไผ่
 "ม่อนดอนเต้า" ที่เขาเล่าประวัติไว้
 ซึ่งเกิดแก้วใสในผลแตง

‘สุชาดา’ เก็บจากไร่ด้วยใจภักดี
 นำแดงเต้ามาล้างเพื่อกำจัด—
 เป็นจิ้งหรีดถวายพระ ผาผลแดง
 แต่ไม่พบเนื้อแดงเช่นแดงโม
 กลับกลายเป็นก้อนแก้วมรกต
 เชียวใสสดซ่อนไว้งามอีกไซ
 นางดีใจได้แก้วแวววาวโต
 อยากสร้างไซว์เป็นองค์พระปฐิมา
 จงวอนไหว้พระเถระให้สลัก
 เป็นองค์พระเลิศลักษณะอันล้ำค่า
 นางใคร่ได้พุทธรูปไว้มบูชา
 แต่เถร่าจหนักใจไร้ฝีมือ
 แกะเท่าไรก็ไม่ได้ตั้งใจคิด
 จนแทบเจ้ามานะรมิตเขาเซ่อถ่อ
 ได้แกะเป็นองค์พระงามบันลือ
 ‘สุชาดา’ คนซื่อแสนยินดี ฯ

จึงปรึกษาพระเถระกะสมโภช
 ชาวองอาจลือโจษทั่ววิถึ
 คนพาลจิตริษยาในความดี
 กล่าวใส่ร้ายโฉมศรี 'สุชาดา'
 ว่าลอบรักกับ "พระเถร" เป็นชู้กัน
 โทษมหันตร้ายแรงยิ่งนักหนา
 แต่งเรื่องราวกราบทูลพระราชา
 ให้จับนางไปฆ่าตามระบิล
 เจ้านครปลงพระทัยไม่พิจารณา
 เชื่อกความผิดนงคราญทุกสิ่งสิ้น
 ว่า 'เถระ' กะ 'สุชาดา' มีราคะ
 มีควรรอยู่ในแผ่นดิน, สั่งฆ่านาง !
 เมื่อเพชฌฆาตนำ 'สุชาดา' ไป
 นางโศกาอาลัยไม่ชาสร้าง
 เหลียวหลังดู "พระแก้ว" ไม่เว้นวาง
 จนสุดทางพ้นไปไกลทุกที ฯ

พอเพชฌฆาตนำนางไปริมฝั่ง
 แม่น้ำ “วัง” หรือ “วังกะนทีศรี”
 นางตั้งสัตย์อธิษฐานกล่าวว่ว
 “แม่น้ำ ๗ นผิตจริงทุกสิ่งอัน
 ให้โลหิตข้า ๗ จงนองปถพี,
 แม่น้ำ ๗ นมิได้ผิตตั้งกล่าวนั้น
 ให้เลือดข้า ๗ อย่าได้เบือนแผ่นดินนั้น
 เมื่อคาบพ้นหัวขาดพลาคจากกาย.”
 ได้เวลาเพชฌฆาตลงมือฆ่า
 พอฟันคอ ‘สุชาดา’ เลือดเป็นสาย—
 พุ่งชนสู่บนอากาศปลาดละลาย
 แลลับหายมิได้วกตกลงดิน ๗

เพชฌฆาตประหลาดใจในอัศจรรย์
 จึงกราบทูลทรงธรรม์ทุกสิ่งสิ้น
 เจ้านครพึงเล่าข่าวระบิล
 ก็ฉวยลำนึกได้ในพระองค์

ว่า 'สุชาดา' มิได้ผิดสักนิดน้อย

เราเชอถอยฟังคำด้วยความหลง

สั่งประหาร ฌลาญช วัฒนवलอนงค์

บาปนั้นคงส่งสนองต้องตัวเอง

พระสะทอนถอนฤทัยให้ไหวหวาด

เลยประจวบเส้นประสาทเพราะคิดเคร่ง

ก็อาเจียนเป็นโลหิตไหลละเลง

บรรทมเขลงขาดใจในบัดดล ฯ

เมื่อความจริงของ 'สุชาดา' ได้ปรากฏ

ให้ชาวเมืองรู้หมดตงแต่ต้น

ต่างส่งสาร 'สุชาดา' กันทุกคน

จึงสร้างวัดแผ่กุศลสั่งให้นาง

ชื่อว่าวัด "สุชาดา" และ "นางเหลียว"

เหมือนนวดเดียวติดกันไม่ไกลห่าง

สร้างไว้ตรงพนทไร่ของนาง

อยู่เคียงข้างวัด "ดอนเต้า" ที่เล้ามา

เป็นสามวัดรวมอยู่หมู่เดียวกัน
 ฉันเห็นพลันสลดใจกระไรหนา
 ชวนมิตร 'สमान' แผล่กุศลให้ 'สุชาดา'
 นิ่งเฝ้าทภาวนาส่งบุญไป ฯ
 พัก 'คอนเตา' คนหนึ่งแล้วจึงเคลื่อน-
 ขบวนเลือนเดินทางต่อไปใหม่
 จากอำเภอเมืองลำปางไปอีกไกล
 สู่วัดใหญ่ 'ควานพะเยา' เข้าเซียงราย
 "ศรีโคมคำ" ซ้อมทบายบอก
 บักร่อนอกกำแพงวัดเห็นชัดง่าย
 เขานิยมเรียกชื่อเดิม บัคทาย
 ว่าวัด "พระเจ้าตนหลวง" คล้าย "เจริญธรรม"
 เทพเจ้าเริ่มโรยไปรยน้ำมนต์
 หนาวทงหมอกหนาวทงฝนวันยงคำ
 เย็นจนชุ่มเย็นจนชัดทงมดคลา

-
๑. ภาษาเมืองเหนือแปลว่า 'เล่น ๆ' หรือ 'เฉย ๆ'
 จะแปลอีกที่ว่า 'ไม่มีความหมายอะไร' ก็ได้.

อยู่รมน้ำ วัดตงผิง 'พะเยา'
 เป็นบึงใหญ่คล้ายเลห์ทะเลสาบ
 พนนาราบสูตรอบเหินขอบเขา
 "บึงบรเพ็ด" - นครสวรรค์คนนกเดา
 คงงามแพ "ควานพะเยา" เมืองเซียงราย
 เพราะ 'พะเยา' มีทงเขา มีทงวัด
 ไม่มีสัตว์ 'เหรา' มาเวียนวาย
 ประชาชนลงเล่นเย็นใจกาย
 ทงหญิงชายชมซาบอาบแดดบุญ
 นั้นได้พบ 'แม่ขาว' ทอยุน
 เธอให้ความอาร์อนอบอุ่น
 เราสองคนชื่นชอบชอบคุณ
 โลกคงหมุนมาให้เจอเธออีกครั้ง
 นอกจากนยังอุ่นใจอีกหลายอย่าง
 คุณ 'โสพล' จากลำปางมากอยท่า

-
๑. แปลว่า สัตว์น้ำชนิดหนึ่ง มีรูปครึ่ง 'นาค' ครึ่ง 'จระเข้'
 ๒. ใช้เรียกแทนคำ 'อุบาสิกา' หรือ 'แม่ชี'

เราพบกันในวิหารแรกเข้ามา
 ได้เห็นหน้ากันทนต์เหลือเกิน ฯ
 เมื่อเข้าเขต 'งาว' ๑ มาได้ค่อนทาง
 เกิดอุปสรรคขัดขวางให้ช้าเนิ่น
 มีชายชราคนหนึ่งซึ่งเผชิญ-
 กบเคราะห์ร้ายโดยบังเอิญตกธตตาย
 เป็นชาวบ้านผ่านมาจะร่วมทาง
 อาศัยรถที่เราจ้างด้วยจิตหมาย-
 ไปร่วมแรงร่วมบุญทั้งใจกาย
 ได้เกิดเป็นลมร้ายชนกลางทาง
 เสยमतหน้าพลัดตกจากท้ายรถ
 แล่นสลัดไปไม่ถึงกรรมดังหาง-
 ให้ขาดจากพวกเรา ชพวายวาง
 เป็นตัวอย่างความตายนงายครัน.
 รถคันนี้ตามหลังห่างจากเรา

๑. อำเภอ 'งาว' ในจังหวัดแพร่

ชั่งมั่งหน้าไป 'พะเยา' พร้อมกันนั้น
 ต้องเสียเวลาสอบสวนเรื่องโทษทัณฑ์
 คุณ 'โสฬส' ช่วยประกันหมดเรื่องไป
 เพราะมิใช่ความผิดของคนขับ
 จะจำปรับลงโทษอย่างไรได้
 คนเป็นลมล้มคว่ำฆ่าไป
 สุดท้ายใครจะรู้ทันช่วยกันดัง ๆ
 รถเราเข้า "ศรีโคมคำ" คำพอดิ
 คอยอยู่นานรถคนนั้นจึงมาถึง
 ท่านครูบา ๆ มีสติมีตะลึง
 ชวนคุณ 'โสฬส' เล่นรถบึ่งไปจัดการ
 โจทก์ไม่คิดจิตใจจะไล่โทษ
 ขอให้โปรดจนเจอเออทรัพย์สาร
 เป็นค่าเผาศพชายทวายปราน
 ครูบา ๆ ทานเงินช่วยด้วยยินดี
 ประทานเงินเจ็ดร้อยให้เขาไป

เป็นคำไฟคำพื้นเผาทรากผี

คุณ 'โสฬส' ให้ผ้าขาวห่อสร้อย

เราช่วยกันอย่างดีด้วยเมตตา ฯ

นแหละเป็น "อริยสัจ" ชัดสำแดง

ให้เราเห็นเด่นแจ้งมกักรา

ว่า "อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา"

รูปสังขารเรานี้ ไม่จริง

ตายจากเด็ก ตายจากหนุ่ม ตายจากแก่

แล้วตายแน่ครั้งสุดท้ายหายไปฝั่ง

ท่านจึงว่ารูปนี้ 'อนิจจัง'

ล้วน 'ทุกขัง' ทนไม่ได้ใช้ตัวตน

มีแต่ธาตุ ดิน, น้ำ, และไฟ, ลม

ซึ่งผสมกันอยู่อย่างงน

มีอากาศ, วิญญาณ เข้าเจือปน

เป็นรูปกายสัตว์คนก็คล้ายกัน

อย่าถือ 'เรา' ถือ 'เขา' ไม่เข้าการ

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี



ไรวินญาณแล้วกหมดความหมายมัน

ถึงจน, ม, ด เลิศ ประเสริฐศรี

กตองพลันม้วยมุดสุดชั่ว ๆ

รับสร้างบุญไวเสียเถิดประเสริฐนั้

จะเป็นหลักประกันภัยไต่ทุกที

ถึงคราวตายชนไปแต่ความดี

ย่อมสุขบุญหอมล้อมดวงใจ

ชายผู้เฒ่าทมาวายตายครอง

เป็นกัมบุญค่านำไปได้

เพราะตงจิตคิดมาร่วมกับเราไป

ได้ฮ้อมเงินใส่ 'หัวใจพระเจ้า' แล้ว

ขณะตายก็คงมีสติอยู่

ระลึกรู้ในบุญใหญ่ใจแน่นแน่ว

แก่ศรทธาเลื่อมใสเดินในแนว

คงไม่แคล้วไปสวรรค์ชั้นอุดม ๆ

นอน 'พะเยา' หนาวเย็นแทบเป็นเหน็บ

ต้องออมเก็บเหงื่อไคลไว้ผสม
 ต่าง 'แป๊ะ' ^๑ น้ำกันไว้ไม่อดอม
 เพราะเราดมของเราได้ไม่เหม็นเลย
 ผาสสาวกลายเป็นกลิ้งสาละวัน
 แต่ไม่ฉุนเหมือนยานต์ถูกหัดเฉย
 เราเป็นศิษย์ "กัมมัญฐาน" ผ่านมาเคย
 นำชนเชยศิษย์ครุฑา 'อินกา' ^๒ จริง
 พอกไม่สนใจในเครื่องทรง
 ห่มผ้าขาดคลุมองค์กระรุงกระริง
 ไม่ต้องการของใหม่วิไลพร้ง
 เดินกรุงกรงกรายฝุ่นไม่หมุนมอง
 สัปทนเขาจะกันกันแดดให้
 กบดมือไว่ว่า "ไม่ต้อง !" ^๓
 ศิษย์เห็นเดินบาทเปล่าเกรงเท้าพอง
 ไปซอรองเท้าให้ก็ไม่เอา

๑. ภาษาเหนือแปลว่า 'เป็นหนี้' หรือ 'ติดค้างไว้'

เดินกรำแดดกรำลมระทมหนาว
 จนปวดร้าวเป็นไขก็ไม่ว่า
 ใจเข้มแข็งแม้กายนั้นจะสิ้นเทา
 ก็ไม่เฝ้าอดอ้อนวอนผู้ใด
 สิบตรี 'สมาน' ศิษย์ใหม่ใจรอบคอบ
 ได้เอบลอบดูอาการอาจารย์ไข
 รับผิดชอบส่งไปทันใด
 สามครั้งไวไขทุเลาเบาทันที
 นายแพทย์ 'สมาน' หมอสมัยไรทะเลเบียน
 ได้พากเพียรพยายามเต็มที่
 สุดแก้ลมคมแก้หวัดจัดให้ฟรี
 ใครเจ็บไขช่วยอาร์ไม่ดูตาย
 ยาหมดกระเบ้าก็แวะเข้าไปร้านเจ๊ก
 ชอขวดใหญ่ขวดเล็กตุนไว้หลาย
 คนแก่เฒ่าเณรพระไม่สละบาย
 เธอแจกจ่ายให้บันบรพทาทุกซ์

ต่างโมทนากล่าวขวัญปั้นศีลพร
 ให้มิ่งสมรเลิศเลอเจอแต่สุข
 ให้ห่างโรคห่างภัยไกลความทุกข์
 ตลอดยุคชาติภพสืบแต่บุญ ฯ
 รุ่งชนเขาทสึบหาลา 'พะเยา'
 เดินทางเขาเมือง 'เชียงราย' ไม่วายวุ่น
 นอนพักวัด 'ศรีบุญเรือง' กระเดื่องคุณ
 ท่านการุญให้ที่พักพ้านกเนา
 อุณห์หมยงลดกตลงต่ำ
 ยงเย็นยากยงเย็นเห็นแต่เขา
 เบ้นหมอกคลุมห่มห่อพอเห็นเงา
 เราสิ้นเทาซด ! ซด ! นงซดกัน
 พลนายสืบท่านครุบา ฯ กว่าสามร้อย
 เครื่องเสียบยงนับไม่น้อยครบคนนั้น
 แต่ละหมวดแต่ละกองของมากครัน
 พกไหหนที่จำละห้วนให้วุ่นวาย

หงของกิน, ชน, เสื่อ, เสื่อ, ผ่าหม,
 หงจ้อง (ร่ม), หีบ, กระเป๋าเอามาหลาย
 หงถูกล่องของยามล้ามสะพาย
 อัย บ้า ยาย หอบหวนกันไม่พรวนพรง
 เครื่องกันหนาวผาตวบ ควบผาตุ้ม
 ต่างห่อหุ้มกันไว้คนหนึ่งคนหนึ่ง
 ราว หก-เจ็ด-แปดชนพนอวนตง
 ตัวหนักตงแทบจะทงไหกลงไป
 เชาชนชนเย็นชนลงกิจคงท
 ทำเช่นนั้น ทุก ทุก วันชยันได้
 ยามนั่งรถก็ไม่อดระอาใจ
 พอหมากเสียง^๑ เมียงใส่ให้กำลัง
 ลำเสียบียงเมียงหมากมากเบือเลอะ^๒

๑. ภาษาเมืองเหนือ แปลว่า 'ผ้าห่มนอน'

๒. แปลว่า 'ผ้าคลุมไหล่'

๓. แปลว่า 'หมด' หรือ 'สิ้น'

๔. แปลว่า 'มากมาย' หรือ 'เยอะแยะ'

จอดไหนจะขอได้ตามใจสั่ง

ถามเซฟก็คงจนจนล้นคลัง

ไม่หยุดยั้งการจ่ายบิตรายการ

เหล่านักค้าผ้าไทย, ชนไหม, ผ้าย

ขอหาง่ายราคาถูกฝากลูกหลาน

เป็นของฝากเมื่อกลับไปให้ใจบาน

เข้าทุกร้านจนล้นต่างค้ำจางจากคลัง

คงตกกรรณกรรณคราน

จะกู้จากใครดีที่พอหวัง ?

มาแท้ 'หัวใจพระเจ้า' จนเป่าพัง

ต้องขอลงกระดานใช้ไม้ของแทน

หีบ 'ปรมัตถ์' ตัดรายจ่ายหุ่ได้มาก

หัวไม่ยากเชือกมัดรัดให้แน่น

อดของเต็มใครทักไม่ยับแบน

ยามคับแค้นพอใจได้ใช้มัน ฯ

ออกจากวัด "ศรีบุญเรือง" สิบหกเช้า

เคลื่อนขบวนสู่เมืองเก่า “เชียงแสน” นั้น
 ผ่านเลยไปหยุด ‘แม่สาย’ ชายแดนพม่า
 ซึ่งผู้คนพนดินไทยสูงไกลเกิน
 พม่าชิดติดกับไทยในเขตนี้
 สินค้าหลายอย่างวางเกวียนเกวียน
 เราลงจากรถยนต์ตงตนเดิน
 เตรียมพกเงินไปชมของที่ตองใจ
 หมวกกันหนาว, รองเท้าพม่า, และผ้าห่ม,
 เสื้อไหมพรม, ร่ม, ยาม งามสมัย
 ฉันมองดูไม่รู้ว่าอะไรจะซื้ออะไร
 จงชอยามหนึ่งใบไว้ถือโชว์
 เป็น “แม่ขาว-แม่ชี่” ไม่มีผม
 จะนุ่งห่มอย่างไรก็ไม่โก
 สวมฟอร์มทหาร ‘พุทธองค์’ ทรงเดช
 หมดความโอ้อวดเรื่องเครื่องแต่งกาย
 คุณ ‘สमान’ ส่งสารพระเกรงจะหนาว

เลย^๕ขอ^๒ผา^๒ ‘ตวบ’^๒ ชาวจาก ‘แม่สาย’^๒
 สิบ^๒ห้า^๕ณ^๒ให้^๒เณรพระห่มสไบ
 ทานถวาย^๒ท่าน^๒ครุ^๒บา ๑ นำ^๒ชน^๒ชม
 พวกร^๒เรา^๒พร^๒อม ‘ฮอม’^๒ ชว^๒ย^๒ด^๒ว^๒ย^๒เล^๒ก^๒น^๒อย^๒
 พอ^๒ได้^๒พล^๒อย^๒บุญ^๒ค้ำ^๒น้ำ^๒ผ^๒ส^๒ม
 เพราะการ^๒คล^๒ง^๒ห่า^๒ง^๒ไ^๒ก^๒ล^๒ไม่^๒อ^๒ุด^๒ม
 ชน^๒จ้าย^๒มา^๒กล^๒ม^๒จ^๒ม^๒จะ^๒ร^๒อน^๒ใจ ๑

จาก “แม่สาย” ยอน^๒ก^๒ล^๒บ^๒มา^๒ทาง^๒เก^๒า
 ร^๒ด^๒เล^๒ย^๒ว^๒เข้า^๒วัด “แม่คำ”^๒ วิ^๒ห^๒าร^๒ไ^๒ห^๒ญ^๒
 ‘กิ^๒โล^๒. เจ^๒ด’^๒ เขต ‘แม่^๒จ^๒น’^๒ ล^๒อง^๒คร^๒ร^๒ไ^๒ด
 เรา^๒พ^๒ก^๒ใน^๒พร^๒ะ^๒วิ^๒ห^๒าร^๒ล^๒ำ^๒รา^๒ณ^๒ร^๒ม^๒ย^๒ ๑
 ที่^๒ส^๒ิบ^๒เจ^๒ด^๒จาก “แม่คำ”^๒ ก^๒ำ^๒ห^๒น^๒ด^๒น^๒เ^๒
 เข้า^๒เม^๒อง “แพ^๒ร”^๒ อ^๒ำ^๒เ^๒ก^๒อ^๒ ‘ส^๒อง’^๒ ป^๒อง^๒ป^๒ระ^๒ส^๒ม
 น^๒อน^๒พ^๒ก^๒วัด “เท^๒พ^๒สุ^๒ริ^๒น^๒ท^๒ร์”^๒ ถ^๒ิน^๒อ^๒ุด^๒ม
 ศ^๒ร^๒ท^๒ท^๒า^๒ก^๒ล^๒ม^๒เก^๒ล^๒ย^๒ว^๒กร^๒ด^๒ร^๒บ^๒ร^๒อง ๑
 ส^๒ิบ^๒เป^๒ด^๒เข้า^๒เร^๒าก^๒เด^๒ิน^๒ช^๒บ^๒ว^๒น^๒ห^๒เ^๒

รอบเมือง 'แพร' แล้วจึงลาอำเภอ 'สอง'
 อำลาวัด "เทพสุรินทร์" ถวิลมอง
 ลาพวกพ้องหมู่ศรัทธาด้วยอาลัย ฯ

ที่สืบแปดเช้า 'ร่องกว้าง' ทางไป "น่าน"
 ขบวนผ่านอำเภอ "สา" แม่น้ำใส
 ตรงเข้า "น่าน" วัด "ภูมินทร์" ถิ่นตั้งใจ
 กำหนดไว้ตามโปรแกรมมาแรมคืน
 หมู่ศรัทธามีน้อยมากคอยอยู่
 รบรองผู้มาไกลได้เข้าชมชน
 อุโบสถงามตาส่งายน
 มุมขยิบสัสดานขนานกัน ฯ

เริ่มเขียน "นิราศปอยหลวง" ทวดิน
 เพราะจิตใจโปร่งดีมีสุขสันต์
 แสงน้ออนส่องสว่างกระจ่างครัน
 เยยพระจันทร์แรมมดทจาดจาง
 ทานครุบา ฯ ส่งบส่งตจำวัดแล้ว

เพราะเมื่อนั้นเกรวเป็นนายช่าง

แปงปราสาทแต่งใหม่ไม่ละวาง

จักให้เสร็จก่อนเดินทางไป “กุ่มมินทร์”

ทั้งพระเณรช่วยกันทันอกใจ

บ้างเลื่อยไม้ปิดกระดาษาปราสาทศิลป์

เสียงตอก ! ตอก ! ตอกตะปู้ หูได้ยิน

จวนเกือบสิ้นราตรียังมีนอน

เพราะฉะนั้นเมื่อดูบา ๗ มาถึง

จึงเหน็ดเหนื่อยเต็มทรวงพักผ่อน

คลุมผ้าคลุมผืนใหญ่จำใจนอน

สังฆารอ่อนแต่จิตแกร่งยังแข็งทน ๗

เส้นสังสารเส้นเอ็นดูครุบา ๗ น้อย

เพิ่งได้มอยหลับสนิทแต่ยามต้น

มองดูเหล่าพลรบก็หลับกรน

เหลือสองคนมิได้หลับเหมือนกับใคร

คนหนึ่งนั่งหลับตา ‘สมาธิ’

มิได้ปริปากเพ้อละเมอไซ

อีกคนหนึ่งก็นั่งคิดลิตไป

ไม่แถมไอเสียดังระวังตัว

คนหนึ่งคิดตั้งใจจะไม่นอน

อีกคนหนึ่งคิดกลอนจนมันหัว

ห้วงเดินทางวันใหม่ใจคิดกลัว-

จะเงยงวออนเพลยเสียกำลัง

เพราะจกตองเดินแถวเข้าแนวแห่

เดียวจะแพตองหลบไปอยู่หลัง

เพื่อนเขาเดินกันไปไม่หยุดยั้ง

เราจะเอยเสีย บัง รงท่ายคน

เลยตองนอนฝอนพักสักเล็กน้อย

เพื่อให้คอยมีแรงแสงผล

เบนทหารท่านครุฑา ฯ ตองกล้าผจญ

ไม่ทำตนอ่อนแอแพ่หมู่मार ฯ

ทสี่บเกาออกจาก 'น่าน' ยอนไป 'แพร์'

ชวนแห่เข้าวัด “ศรีชุม” สถานที่

มีพระยืนสูงใหญ่จดเพดาน

เรือนอนพักในวิหารพระองค์นั้น.

ได้อาบน้ำในแม่ “ยม” เย็นสบาย

อาบมาได้ครบแม่น้ำรวมทั้งสี่

คือ ปิง, วัง, ยม, น่าน นที

คงเป็นมงคลศรีหมดโรคภัย ฯ

เรากำลังเตรียมตัวจดท่อน

คุณ ‘บัวเขียว’ รีบร้อนมาบอกให้-

ว่าคุณ ‘โสฬส’ ส่งรถมารับไป

ยัง “สองแคว” โดยไว, เชอคอยเรา

เพราะนัดกันจะไปหาท่าน “ดาบส”^๑

ซึ่งใส่สดงามใจไม่มีเศร้า

ท่านวิธอาหารฉันของเบา

สุกด้วยเเผา, ต้มไฟ ไม่ยอมกิน

๑. ท่านดาบส สง่า (สุนทร) แห่ง ค. สองแคว จ. แพร่

ฉันฝึกสวดมนต์ไม่ได้ทุกอย่าง
 ก็เล่ห์บางใจจิตปลดปลิดสิ้น
 บำเพ็ญเพียรภาวนาเป็นอาจิน
 ไม่ไยยินกับโลกที่ไศกทราม
 เนาฏภูทิวเวกเอกอาศรม
 ช่วยอบรมปวงชนชนรอนาม-
 จากหวังทุกข์ คือเหตุกิเลสคาม
 ทำนองดงาม กิริยา พาที่ธรรม
 เรามิบุญนักหนาที่มาพบ
 ได้เคารพกราบไหว้ใจมืดดำ
 แต่เสียดายมิได้ชม 'ศิลปกรรม'
 เพราะมาค้ำจิงไม่เห็นเช่นกลางวัน
 หากมิบุญจุนค้ำนาเรา
 จะมา 'แพรว' ออกสักที่ "สองแคว" นั้น
 มีโอกาสจักมาจำพรรษา
 เพื่อสุขสันต์ส่งบจิตปลิดกังวล ฯ

นอกจากนั้นเรายังได้ไป “ช้อเฮ”
 ใหว่พระราชทูเก่าแก่แต่ครั้งต้น
 ว่าจ้างรถไปพิเศษสืบกว่าคน
 นั่งรถยนต์คันที่เราเหมากันมา
 มีตำนานอย่างไรไม่ทราบแน่
 ได้รู้แต่ธาตุเจดีย์ของคนหนา
 เป็นสถานปชณียทบชา
 ชงครบา ‘ศรีวิชัย’ ได้ซ่อมแซม
 หากได้ขีดแผ่นทองทวองค์ธาตุ
 คงจกงามวิลาสเหลือองแอร่ม
 เขาว่ายอดนครนั้นสุวรรณเกม
 เหมอนต่อเติมเนรมิตวิจิตรจริง
 เราได้กล่าววันทาสักการะ
 ตั้งสัจจะขออำนาจทุก ทุกสิ่ง
 รวมทั้ง พุทธ, ธรรม, สังฆองค์พึงพึง
 จงโปรดสิ่งสถิตใจให้เราดี ฯ

ทยัสืบลา “ศรีชุม” ไป “เด่นชัย”
 พักวัดใหญ่ “อินทนิเวศน์” วิเศษศรี
 หมู่ศรัทธาทรงหลายใจอารี
 ให้ชาวน้ำ, สถานที่สะดวกสบาย
 คุณ ‘โสฬส’ ก็อดล่าห์ตามมาอีก
 ยังไม่หลีกหนีเราเหล่าสหาย
 ท่านครูบา ฯ ขนธรรมาสน์เทศน์บรรยาย
 แהל “ชูชก” ไว้ลายให้เราฟัง
 ท่านออกตว่า “อินทุเทอะศรัทธา
 วันนข้า ฯ อิกเล่าซายังฟัง –
 ขนธรรมาสน์ก่อนกั้นใจเวยจ้ง
 กอนผิตปลั่งขออภัยให้ด้วยเนอ”
 เรียกเอาผามากนบงดงกรรมเนียม
 นงเอี่ยมเพียมอยู่ข้างโนไม้อายเกอ

๑. แปลเป็นคำภาคกลางว่า “อินทุเทอะศรัทธา วันนเราเห็นอ
 เหลือเกิน ซ้ายรับมากจนขนธรรมาสน์ก่อนบั้นไคมาวาง เพราะ
 ความใจเร็ว ถ้าผิตปลั่งก็ขออภัยให้ด้วยนะ”

เทศน์ทำนอง “มหาชาติ” เป็รื่องปราดเลอ
 ทำเลียงพราหมณ์พละมเพอ ‘อมิตตา’
 ไม่แต่เก่งก่อสร้างนน้อย่างเดียว
 ยังชาญเชี่ยวชาญเทศน์ธรรมชำนาญหนา
 อุตลกหลายหนคนต้องฮา
 หมุ่ศรัทธาพอใจให้รับพร
 ทกคนนถามคนน “อยู่ดิกา ?”^๑
 จนสมควรแก่เวลาไปพักผ่อน
 พอท่านลงเรากลตชดตวันอน
 หวถงหมอนคลุมผ้าหมลัมหลับเลย.
 ทยสืบเอด เคลอนชบวนจาก ‘เค้นชัย’
 ลา “ศรีชุม” ไป “สุโขทัย” แล้วแม่เอ้ย
 เยี่ยม “ศรีสัชนาลัย” ใจชื่นเชย
 ยังไม่เคยเห็นสักทีมีสิ่งใด ?
 เคลอนชบวนตรงมายัง “หาดเสียว”^๒

๑. แปลว่า ‘อยู่สบายดีหรือ ?’

รถเล่นเลี้ยวเข้าวัดไม่สงสัย

วัด “หาดเสี้ยว” ซอเดียวกันหยุดทันใด

ศรัทธาไหลน้บร่อยมากคอยเรา

เขายินดีปรีดาศรัทธาแท้

ทั้งหนุ่มสาวพ่อแม่คนแก่เฒ่า

จัดอาหารใส่สำหรับสำหรับเรา

ทั้งนาข้าวมีพร้อมมารวมกัน

ได้ยินว่าชาวบ้าน “หาดเสี้ยว” นั้น

เขาเลื่อมใสเต็มทมิจิตมั่น

ล้วนแต่คนใจบุญสุนทรธรรม

งานใดผ่านมาทางนั้นเป็นรับรอง

จัดสำรับกับข้าวเอาใส่หาบ

บอกให้ทราบทั่วกันทุกบ้านช่อง

เขาพร้อมพรั่งสามัคคีมีปรองดอง

เหมือนนพนงรักกันไม่ฉันทา

พอทราบข่าวว่าครุฑา ฯ จะมานั้น

เขายืนรับชบวนเจ้า “อินตา”

บ้างก็ยังไม่เคยเห็นหน้าตา

ยืนแต่ชอลอชาว่าเก่งจริง

ก็ตงอกตงใจใคร่ดูตัว

ยกมือไหว้ท่อมหัวเคารพยิ่ง

แต่ไม่รู้องค์ไหนใช้องค์จริง

ต่างวนว้างไปมากอยท่าดู

คนไหลมาไหลมาไม่ซาถอย

ราวสามร้อยถ้าจะนับคงได้อยู่

พอครุบา ฯ ไปทางไหนคนไหลกรู

เป็นหมู่ หมู่ใครเห็นเป็นขวัญตา

เห็นองค์ไหนสว่มว่อม ผ้าย้อมฝาด

ก็ใจหวาดวาคงใช้องค์ “อินตา”

“องค์ไหนแน่แม่นแท้ท่านครุบา ?

ขอเห็นหน้าท่านสักห้องคั่นๆ ?”

วัด ' หาดเสียว ' เป็นวัดเดียวที่เรามา -
 ค้างสองคนนิทราโปรดคนช่อ
 เป็นบุญแทนกหนาน่าเล้าล่อ
 เขานบถของท่านครูบา ฯ บุษบาจริง ฯ
 ทყัสบสองรุ่งเช้าท่านขาวแล้ว
 เราตงแถวขบวนใหม่ไม่อยู่นิ่ง
 เข้า " อุตริตถ " แห่ไปไม่ประวิง
 สุด ' ท่าเสา ' ขบวนอิงแอบข้างทาง
 ครูบา ฯ หยุดลงรับทานบ้านแม่ ' เพือ '
 เขาเสนอชอรอมฮ้อมบุญบ้าง
 จัดข้าวหลามสามร้อยกระบอกลอกฝวบาง
 นำมาวางเก้ามัดจัดไว้คอย
 ท่านสั่งให้แบ่งกันทุกคนรต
 รวมทั้งหมดเก้านคนไม่ละหอย
 มัดพิเศษสำหรับท่านนนตองคอย
 เพราะบ้ายคล้อยแล้ววันพรงรุ่งจงทาน

คุณแม่ 'เพ้อ' ยมย่องปองรับพร
 ท่านสั่งยอนขบวนกลับ 'หาดเสี้ยว' สถาน
 เสียเวลาแก่เครื่องไฟและซ่อมยาน
 รอเป็นนานท่านจึงไปถึงวัด ฯ

แห่วนนี้หาไม่มีนายโฆษก

เพราะเขากลับ 'เด่นชัย' ไปหลุดหลุด
 ใครจะพูดแทนให้ได้ความชัด ?

หุฉนัฟงยณณตเหมอน ผูกอง !

ช่างภาพเล่าก็หายไปไม่เห็นหน้า

นั่นใครหนาเดินกรูกรายสะพายกล้อง ?

เอ๊ะ ! ดูซิ, สวมว้อมด้วยช่วยกันมอง

เหมอน 'ผูกอง' ไซ้ไหม ถ้ายศาลา ?

เมอคนนคนทชบ 'จป' ของท่าน

หลบไปนอนเสียดียงบ้านหรือไรหนา ?

ใครหนอรับขับรถท่านครุบา ฯ

ให้กลับมายัง 'หาดเสี้ยว' ? เชียวชาญจริง !

เป็นช่างภาพ, ช่างรถ, โฆษณา,
 เป็นอะไรได้ทุกทำได้ทุกสิ่ง
 วนช่วยสืบให้ฉันดูความจริง
 ใครรู้แล้วขอให้ฉันอย่าพูดไป ! ฯ
 ท่านครูบา ฯ ได้กลับมาแสดงธรรม
 อยู่เป็นคำเมืองแปลเป็นคำไต
 พูดเมืองคำแปลคำชากระไร
 จะพูดไทยก็กลัวผิดต้องคิดนาน
 เลยตกลงอยู่คำเมืองเรื่องก่อสร้าง
 ซ่อมวัดร้างให้เป็นใหม่งามไพศาล
 คอวัด “หลวงเจริญธรรม” แล่นตำราญ
 “เฮาในนามของประธานจำได้ดี-
 ว่าสร้างเสร็จใน สองเดือนชาวแปดวัน”
 อายุฉันนับแต่สร้างมาถึงนี้ (๒๒ ม.ค. ๐๖)
 สืบสวนแปดเดือนกับห้าปี

๑. แปลว่า ‘สองเดือนกับยี่สิบแปดวัน’

นับทุกวันเพิ่มทวดกตักไป.

ตัก - ว่า 'เรอย,' เฮา - กคือ 'อาตมา'

จำไว้หน่าจะขออุแทนคำได้

ลนมนแข่งพูดยากลำบากใจ

เพราะเซียงใหม่มันหนาวนักรุดยากแต่ ! ”

ท่านเล่านิทานให้ฟังเรื่องข้างดอ

ไม่เชื่อถอคำเจานาย กับนก “แต่”

เกล้งเหยยบรังลูกมันตายหมายรังแก

เลยถูกแข่งจากนกแม่ทุกวาร์วัน

นกอาฆาตมาดร้ายหมายชีวิต

เล่าให้กาช่วยคิดฆ่าข้างนั้น

การับช่วยนก “แต่” แก่แก่นพลัน

จึงไปบอกแมลงวันช่วยอีกแรง

พอได้ช่องกาจ้องจิกตรงหน้า

แล้วเจาะตาข้างนั้นทั้งสองแห่ง

ควักลูกตาออกได้เลือดไหลแดง

ฝ่ายแมลงวันก็ไซไซขังตา

เจ้าช่างคอยเสียท่านยืนตาบอด

แปลกฟอดเฟอะฟอนหนอนเจาะหน้า

อยากดมน่าเต็มทึเดินปรมา

ใกล้เหวผายินกับเขยครองเสียดกน

กบกับเขยดชงเบ็นเพื่อนของนก 'แต่'

กรบแน่ว่าจะช่วยฆ่าช่างน

จึงเกล้งรองให้ช่างนกสำคัญ

ว่าตรงนคงเบ็นหนองตองม่นา

ช่างตาบอดเดินไปใกล้เหวผา

ก้าวเท้าหน้าลงไปไวลำ

เพราะความหิวจึงมิได้ใช้วงคล่า

กลวงลาดกเหวควเหลวตาย ฯ

ใครดงคอไม้จดจำคำผู้ใหญ่

ผู้เฒ่าทำตามใจย่อมเสียหาย

เหมือนช่างนทไม่เชื่อคำเจ้านาย

จงต้องตายเพราะผลกรรมที่ตัวเอง
 ท่านให้เชื่อพ่อแม่ครูอาจารย์
 อย่าอวดดีหาว่าหาญทำกล้าแก่ง
 ถ้าพลาดพลั้งจักต้องเอ๋ยเสียนักเลง
 ให้กลัวเกรงบาปกรรมทำแต่ดี ๆ
 อนึ่งเล่าให้เหล่าพุทธบริษัท
 น้อมมนัสปรองดองอย่างน้องพี่
 กิจทุกอย่างย่อมสำเร็จด้วยสามัคคี
 ยกบาลพุทธคาถามาอ้างอิง
 แลตั้งธรรมจบลงองค์ครูบา ฯ
 ก็ขึ้นมาเยี่ยมเราเหล่าโยมหญิง
 ขอนำร้อนไล่กระเบาว่า “หนาวจริง !”
 เราไม่นั่งรับถวายเป็นบุญแรง
 คุณสมานอ่าน “นิราศ” ฉบับร่าง
 ให้ท่านฟังไปพลาง ๆ สองสามแห่ง
 ดอนไหนอายก็ปิดตาไม่หน้าแดง

เรา^๕ข^๕เ^๕ง^๕ขอ^๕โทษ^๕ท่าน^๕การ^๕จำ^๕เป็น^๕ -
 ต^๒อง^๒เข^๒ียน^๒ข^๒าว^๒กล^๒่าว^๒ประ^๒วั^๒ต^๒ค^๒ค^๒มา^๒บ^๒้าง^๒
 เพ^๒ื่อ^๒ให้^๒เป็น^๒แบบ^๒อย่าง^๒คน^๒แล^๒เห็น^๒
 เล^๒า^๒ถ^๒ง^๒เร^๒อง^๒ทุ^๒ก^๒ข^๒ล^๒า^๒บ^๒าก^๒เค^๒ย^๒ย^๒าก^๒เ^๒ียน^๒
 ท^๒าน^๒อด^๒ท^๒น^๒จน^๒ได้^๒เป็น^๒ “เจ้า^๒ครู^๒บา^๒”
 ข^๒อบ^๒มา^๒ไป^๒รด^๒พ^๒ว^๒ก^๒เร^๒า^๒เหล^๒่า^๒คน^๒แ^๒ก^๒
 พ^๒อ^๒ได้^๒แ^๒ก^๒เ^๒ง^๒า^๒ใจ^๒ให้^๒ห^๒ร^๒ร^๒า^๒
 อ^๒ุด^๒ล^๒้า^๒ห^๒เ^๒อ^๒เ^๒็น^๒ดู^๒น^๒า^๒บ^๒ู^๒ชา^๒
 ข^๒อ^๒วัน^๒ท^๒า^๒ให้^๒เจ^๒ริ^๒ญ^๒เม^๒ิน^๒ เ^๒ิด^๒เ^๒ย^๒ ๑
 ท^๒ย^๒ส^๒บ^๒ส^๒า^๒ม^๒ลา^๒ “ศ^๒ร^๒ส^๒ข^๒น^๒า^๒ล^๒ย^๒”
 ส^๒ู่^๒เม^๒อง^๒เก^๒า^๒ “สุ^๒โ^๒ห^๒ัย^๒” แ^๒ล^๒ว^๒ท^๒าน^๒เ^๒ย^๒
 ถ^๒ิง^๒อ^๒า^๒เก^๒อ^๒ “ส^๒ว^๒ร^๒ร^๒ค^๒โล^๒ก^๒” ไม่^๒ผ^๒าน^๒เล^๒ย^๒
 จ^๒อ^๒ด^๒ร^๒ถ^๒เก^๒ย^๒ให้^๒ล^๒ง^๒แ^๒ห^๒เ^๒ด^๒เ^๒ิน^๒แ^๒ผ^๒่^๒บ^๒ุ^๒ญ^๒
 “ส^๒ว^๒ร^๒ร^๒ค^๒โล^๒ก^๒” โล^๒ก^๒ส^๒ว^๒ร^๒ร^๒ค^๒ค^๒น^๒บ^๒าน^๒น^๒
 ค^๒ง^๒ใจ^๒ดี^๒มี^๒ศ^๒ร^๒ท^๒ธ^๒า^๒มา^๒เก^๒อ^๒ห^๒น^๒น^๒

๑. ภาษาเมืองเหนือ แปลว่า ‘นาน’

ฮ่อม “หัวใจพระพุทธเจ้า” เอาส่วนบุญ -

ไปค้าจุนครอบครัวสุขทั่วกัน

เดินแห่รอบแถวชนรถเคลอนต่อไป

ถึงอำเภอ “สุโขทัย” หยุดพักนั้น

เลี้ยวเข้าวัด “ไทยชุมพล” แด่กลางวัน

บ่ายสามโมงเท่านั้นแดดยังมี

เผอิญพ้องกับเวลาเริ่มงานวัด

กำลังพัฒนาการสถานที่

เกณฑ์ชาวบ้านดาบหญ้าหนวดคน

เพื่อ “มาฆปุณณมี” พิธีกรรม ฯ

เรานั่งพักริมสนามยามแดดอ่อน

เพราะไม่ต้องรีบร้อนยังไกลคำ

มีสามแถวรองคนอยู่ ฯ เป็นผู้นำ

มาตั้งคำถามเราเหล่าที่มา

แถวน้อย ฯ วัดนี้ มีระเบียบ

พูดเรียบร้อยนงพบเพียบบนพนหญ้า

มองค^๑หน^๑งฉะฉานการพด^๒จา
 ทงหน้าตาแววฉลาด “สุชาติ” นาม
 ออกองค^๑หน^๑งกทา^๑ท^๑มหน^๑ว^๑ย^๑ก^๑าน
 เป็นชาวบ้านเมือง “พิจิตร” ติดต่อข้าม
 มาบวชเณร “สุโขทัย” ท่านให้นาม-
 ชอ “สุรินทร์” ฉนั้นลองถามด้วยเอนดู
 นกสนุกอยากนิมนตเณรน้อย ๆ
 ให้กล่าวถ้อยพุทธมนต์หมดทั้งหมู่
 สวดฉลอง “หัวใจพระเจ้า” เพื่อเชิดชู
 เณรไม่สู้คงจะอายไม่กล้ารับ ๆ
 ทยสืบสร้างเข้าพระฉนั้นแล้ว
 เราจะตองคลาดแคลวอาลากลับ
 เจ้าของถนขออภัยการต้อนรับ
 ก่อนจะกลับได้เชิญเราชาว “แม่ปิง”
 ให้ช่างพ่อนชาวเชียงใหม่มื้อใจบุญ
 ส้าวรุ่น รุ่น น้าเอนดู หมู่แม่หญิง

อาชुरาว 'ชาว' คุณสามพองามพรัง^๕
 กระตุงกระตังรำ^๒พอน^๕อ่อนเอวองค์^๔
 ให้พวกชาว 'สุโขทัย' ได้แลเห็น
 เพื่อให้เป็นอนุสรณ์ตอนลาล่ง^๕
 ช่างพอนเราสาว^๒ทั้งสิ้นดลง^{๒๔๓๒}
 เขาราวรวมกับหมู่ 'สุโขทัย'
 พวกชาย 'ยาง' แม่ฮ้องสอน, แม่สะเรียง
 ก็เขาเคยชยบักลอง 'จาม้อง' ให้^{๔ ๒ ๒}
 สาวพอนเรากับพอนสาว 'สุโขทัย'
 อายุไล่เลี่ยกันพันไม่ครบ !
 ต่างเรงเรงไม่ตรมตอกัน^{๒๔๓๒}
 เพียงไม่ถึงหนึ่งวันเวียนบรรจบ^{๒๔๓๒}
 เรยินดีที่ได้มาพานพบ^{๒๔๓๒}
 ต่างเคารพรำลาฝากอาลัย ฯ
 เคลื่อนขบวนออกจากวัด "ไทยชุมพล"
 เล่นตรงไปตามถนนหาช้าไม่

ผ่านเมืองเก่าของจังหวัด “สุโขทัย”
 จะตรงไปจังหวัด “ตาก” ภาคสุดท้าย
 ระหว่างทางเห็นวัดร้างทั้งสองฟาก
 เหลือแต่ทรางโครงเสาเราใจหาย
 ถูกพม่าพม่าเผาเอาวอดวาย
 นำเสียดายของโบราณนานนับปี
 นกทององค์ “พระร่วง” ท้าวเจ้านคร
 ครองภูธรครอบครองบุรีศรี
 “สุโขทัย” มีอะไร ? ใครรู้ดี
 ประวัติศาสตร์หนังสือมีโปรดอ่านดู ฯ
 รถคันเรามี ‘แม่ขาว’ รวมสี่คน
 ช่างเพื่อนสาวนั่งปนมาสองคู่
 ชื่ออะไร ? ใครหนอ ? ฉันไม่รู้
 หนึ่งโฉมตรู “สุมนา ชัยมงคล”
 อายุเพียงเจ็ดสิบสามงามกว่าใคร !
 สอง-ถัดไปสาว “คำอวน” ชวนฉงน

“สุวรรณวิจิตร” สักุลเจ้าสาวกว่าคน
เจ็ดสิบหกเพ็งจะพ้นจากโรงเรียน !

สาวที่สามนาม “บุญคุ้ม บุญทรมย์”
หกสิบเอ็ดงามสม พ้น, สมเปลี่ยน !

สาว “คำปั่น ทาออนแก้ว” แว่วจำเนียร
ห้าสิบหก ตกเกษียณ อายุเธอ !

หมู่ช่างเพื่อนสาวสาวชาวเชียงใหม่
หน้าสดใสชื่นชุ่มนุ่มเสมอ

ล้วนโสภานารกรูจักเธอ -

เมื่อมาเจอวันเห่ ‘ปอย’ ติดต่อยตาม ฯ

ทางเข้า “ตาก” มากด้วยผู้คนชุมนุม

พ่อ “อินตา” พาลูกมาเล่นหลาม

ล้วนแต่หมู่หนุ่มบ่าวสาวงาม

‘พ่อ’ คอยตามห่วงแท้แต่แรกมา

กลัวอดอ่อนไขเจ็บเป็นเหน็บหนาว

เพราะสาวสาวลูกท่านเหล่านนั้นหนาว

ล่วน 'สาวน้อย' (สาวเหลือน้อย) ถอยลงมา !
ไกลเวลาทั้งสังขารกันหมดแล้ว.

ได้ติดตามหลามตวยด้วยใคร่บุญ

ไว้อบอุ่นจิตใจใส่ช่องแผ้ว

จหงหันหน้าสู่วัดลาดเข้าแนว

สู่กราแก้วทนมมาลีบท้าว.

รถเล่นเขาวัด "เซียงทอง" ของเมือง "ตาก"

หาไม่ยากศรัทธามทวดนน

เจ้าอาวาสชาว 'เซียงใหม่' ใจเหมือนกัน

คงผ่อนผันให้เราพักผ่านกันนอน

ชนชาวของกองในพระวิหาร

เพื่อสำราญกายใจได้พักผ่อน

รับอาบน้ำอย่าให้ทันตะวันรอน

ไม่อดอ่อนลงยังฝั่งแม่ "ปิง"

ล่วนหมู่สาวกนนกพี่น้องเรา

ดำหัวเกล้ากันอยู่ในหมู่หญิง

ได้^๒อาบ^๕น้ำ^๕อาบ^๕ท่า^๕ร่า^๕เร^๕ง^๕จ^๕ริง^๕
 ลาง^๒ยูน^๑ทง^๑ลง^๑น้ำ^๕แม่^๕ล^๕อย^๕แพ^๕ไป^๕
 ให้^๒เ^๑คร^๑า^๑ะ^๑ห^๑วัน^๑ เ^๑คร^๑า^๑ะ^๑ห^๑เ^๑ด^๑อน^๑ และ^๑เ^๑คร^๑า^๑ะ^๑ห^๑ี^๑ปี^๑
 จ^๕ง^๕ห^๕ม^๕ด^๕ล^๕้น^๕ไ^๕น^๕ว^๕ัน^๕น^๕า^๕ม^๕น้ำ^๕ไ^๕หล^๕
 ต^๑อ^๑ไ^๑น^๑ข^๑อ^๑จ^๑ง^๑มี^๑เ^๑ด^๑เ^๑ไ^๑ช^๑ค^๑ช^๑ย^๑
 จ^๑น^๑ก^๑ล^๑บ^๑ไ^๑ป^๑ถ^๑ิน^๑ฐ^๑า^๑น^๑บ^๑า^๑น^๑ข^๑อ^๑ง^๑เร^๑า ๗
 พ^๑อ^๑ “อิน^๑ถ^๑า” ก^๑ม^๑า^๑ส^๑ร^๑ง^๑ต^๑ร^๑ง^๑ห^๑า^๑ด^๑ท^๑ร^๑า^๑ย^๑
 เ^๑น^๑ร^๑ช^๑ุด^๑บ^๑อ^๑เ^๑ล^๑ก^๑ถ^๑ว^๑า^๑ย^๑น^๑า^๑ช^๑ม^๑เ^๑า^๑
 ท^๑า^๑น^๑พ^๑อ^๑ไ^๑จ^๑อ^๑า^๑บ^๑ส^๑ร^๑ง^๑อ^๑ง^๑ค^๑เ^๑ก^๑ล^๑ย^๑ง^๑เ^๑ก^๑ล^๑า^๑
 ไ^๑ร^๑เ^๑ฝ^๑ง^๑เ^๑ถ^๑า^๑น้ำ^๑ส^๑ะ^๑อ^๑า^๑ด^๑ป^๑ร^๑า^๑ศ^๑ร^๑ุ^๑ล^๑
 ต^๑ง^๑เ^๑ด^๑เ^๑ร^๑อน^๑เ^๑ร^๑ม^๑มา^๑ล^๑ี^๑บ^๑ห^๑า^๑ว^๑ัน^๑
 เ^๑พ^๑ี^๑ง^๑จะ^๑พ^๑ล^๑น^๑ช^๑น^๑ไ^๑จ^๑ไ^๑น^๑ ‘ต^๑าก’ น^๑
 เ^๑พ^๑ร^๑า^๑ะ^๑ไ^๑ด^๑อ^๑า^๑บ^๑น้ำ^๑ไ^๑ส^๑ห^๑า^๑ด^๑ท^๑ร^๑า^๑ย^๑ด^๑
 เ^๑ม^๑ “บ^๑ง” น^๑ม^๑ค^๑ุ^๑ณ^๑ก^๑าร^๑ุ^๑ณ^๑เร^๑า ๗
 ช^๑น^๑จ^๑า^๑ก^๑น้ำ^๑ส^๑า^๑ร^๑า^๑ณ^๑ไ^๑จ^๑ไ^๑ป^๑ว^๑ิ^๑ห^๑า^๑ร^๑
 พ^๑ว^๑ก^๑ช^๑า^๑ว^๑บ^๑า^๑น^๑ห^๑ม^๑ุ^๑ศ^๑ร^๑ิ^๑ท^๑ธ^๑า^๑มา^๑ค^๑อ^๑ย^๑เ^๑เ^๑า^๑

ชมบารมีท่านครูบา “อินถา” เรา

บ้างก็เอาเงินทองข้าวของมา

จ่อมลงใน ‘หัวใจพระเจ้า’ บ้าง

ที่แต่งขึ้นมาวางกันกัหนา

ทุกคนพร้อมน้อมจิตคิดบูชา

เพื่อศาสนาพุทธองค์ดำรงนาน

ฝากจิตใจใส่ใน ‘หัวใจพระเจ้า’

ก็เหมือนเราฝากชีวิตประดิษฐาน

ใน ‘พระเจ้าตนหลวง’ พระประธาน

ให้เบิกบานสุขาสถาพร ฯ

เขาราชนาพ่อ ‘อินถา’ แล่ดงธรรม

ท่านก็นำ ทาน คิล มาสั่งสอน

ทั้งปัญญา ปรมัตถ์ อรรถสุนทร

แล้วบันพรแจกเขาเหล่าศรัทธา

ให้ทุกคนคิดสิ่งใดได้สิ่งนั้น

สำเร็จพลันตามจิตคิดปรารภนา

ให้อยู่ดีมีสุขทุกเวลา

จบคาถา “สุขัง พลัง” หลังจากใจ ฯ

ได้นายห้าง “โมติราม” ผู้งามจิต

ซึ่งตามติดท่านมาจาก ‘เชียงใหม่’

เป็นผู้ช่วยกิจการงานภายใน

งานภายนอกก็ทำได้ด้วยยินดี

ท่านร่วมชบวนมากับเราแต่ “งาว” นั้น

กับภรรยาชื่อ “จันทร์สม” นวลศรี

เคารพครุบา ฯ ท่านมีนภักดี

นายห้างนรคพุทธศุดดวงใจ

มุ่งใจกระเบินแต่งขาวเป็นขาวพราหมณ์

มีมรรยาทงดงามน่าเข้าใกล้

อดล่าหัดอชนเงินเดินว่องไว

รับปัจจัยทเขาฮ่อมรวมบุญ

อย่าแลเห็นว่าเขาเป็นชนชาติแขก

ไม่ผิดแปลกเพราะจิตใจเขาไม่หมุน

มันในพุทธศาสนาถาวรคุณ

จึงหมกมุ่นอยู่กับเราเฝ้าตามไป ฯ

ทยสืบหาอาลา “ตาก” ไปสู่ “เถิน”

เพื่อบ่มงูเดินทางต่อไป “เชียงใหม่”

สู่วัด “หลวงเจริญธรรม” อ่องอำไพ

ซึ่งจากไปตั้งแต่วันนั้นแรกมา

หนุ่มชาวบ้านถวายทานอาหารเช้า

รับศีลพร “ตุ้เจ้า” ตามปรารภนา

ยืนตักบาตรเป็นแถวยาวเลื่องามตา

ล้วนเลื่อมใสท่าน “ครูบา ฯ” เอาเงินย้อม

ท่านสั่งให้พวกเราลงจากรถ

“ลงให้หมด ! ลงให้หมด ! ! ไปแห่อ้อม

จังหวัดสุดท้ายแล้วต้องเดินกันให้พร้อม.”

เราขอบบนิมิตเชอพึงสิ่งบุญชา ฯ

ขบวนแห่ “แจ่มอง” ตกกลองยาว

หม่อมสาวสาว ลูกพ่อ เจ้า “อินตา”

ถือนัฏฐ์ครองไฉววิไลตา

รถโฆษณานำแห่แปรชบวน

ค้อย ๆ เคลื่อนออกจาก วัด “เชียงทอง”

ลาพี่น้องชาวเมือง “ตาก” ทุกคนถ้วน

พลกองร้อยน้อยใหญ่ไม่เรรวน

เราเชิญชวนพี่น้อง ‘ตาก’ ใครอยากไป—

ก็เข้าร่วมชบวนกันตามฉันทา

แห่ ‘หัวใจพระเจ้า’ มาถนนใหญ่

ชาวเมือง ‘ตาก’ ส่วนมากไม่เข้าใจ

นายห้าง ๆ ไขข้อความเป็นล้ามด

ท่านแต่งตัวชุดขาวราวกับพราหมณ์

อุ้ม ‘สกลุ’ เดินตามบาทวิถี

อธิบายเรื่อง ‘หัวใจพระเจ้า’ นั้น

ด้วยยินดีให้เขาเข้าใจความ ๆ

คนยืนมองสองข้างฝั่งถนน

ชวนแห้วเวียนวนคนล้นหลาม

แม่ขาว 'ก่อง' - 'เจดีย์หลวง' ก็เดินตาม

'อโศการาม' อีกสองปองเชื้อฟ่ง

แม่ขาว 'สมบุญ' - วัด 'สำราญ' ฯ เมืองลำปาง

ร่วมเดินทางจาก 'เกาะกา' มาที่หลัง

ถ้าแต่งให้เป็น 'สิบโท' คงไ้จ้ง

เพราะเลี้ยงดังคุมลูกน้องปองเออเพอ

มีอะไรเก็บไว้ให้ใจแผ่กว้าง

เลยถูกเอ็ดตลอดทางส่งสารเหลือ

เพราะ 'สิบตรี' น้องน้องพองเฝ้าเครือ

ลวนแต่เห็นอานาจกว่าบ้า 'สมบุญ' !

ฉันเคยชมคุณบ้านมานานแล้ว

ว่าใจแน่วขันติมีเฉียวฉุน

อย่างนี้สัจจะสมชื่อ 'สมบุญ'

ไม่ขาดทุนกำไรรับกลับ 'เกาะกา' ฯ

วันนเรามีโชคโฉลกดี

ได้ชมเชื่อน “ ยันฮี ” งามนักหนา

“ ภูมิพล ” นามเชื่อนเหมือนราชา

เพิ่งได้มาเห็นฉนนทเลาลอ

กลับจากเชื่อน “ ภูมิพล ” พ้นทางแยก

ได้แบ่งแจกน้ำมันรถหมดแล้วหรือ ?

ทางส่วยมากไป “ เกิน ” เกินระบือ

ไม่ตรงข้อเคียวคดลดเลี้ยวไป

เราจำเป็นต้องย้อนมานอน ‘ เกิน ’

เพื่อการเดินทางต่อกลับ ‘ เชียงใหม่ ’

ราวสี่สิบกิโลเมตร เขตทางไกล

จากทางแยก “ ยันฮี ” ไปสุดปลายทาง ฯ

รถเข้า ‘ เกิน ’ เพลินมองกองสินค้า

มี ชัน, ผ้า, ถูย่าม งามทุกอย่าง

ขึ้นตามใจไม่งดหมดสตางค์

ต้องนอนครางอยู่ ‘ เชียงใหม่ ’ ไม่ได้การ

จำต้องงอดอดใจไม่เหลียวแล

ชวนแห่รถเราเข้าสถาน -

วัด “ล่อมแรก” ไหญ่โตมโหฬาร

โบสถ์วิหารกว้างขวางสร้างนานปี

เราพักผ่อนในวิหารทางด้านเหนือ

ฉนั้นวงเหลอคลุ่มผ้าหัลบตาปี

ได้อิ่มตลอดพักผ่อนก่อนนอนราตร

จบตีสักว่า กว่า จิงตาลม

เราห้าคนนั่งสวดมนต์พร้อม ๆ กัน

เหมือนหม “บุญจวักกีย์” เปรมปรีดปลม

แต่กิเลสมันยังเหลือไม่เบ้ออม

ใจยังตมอารมณ์ไวไม่ค้อยวาง

ได้พบศิษย์ “ท่านพ่อลี” สักห้าคน

เจ้าหนาน ‘อุ่น’ - คุณ ‘บุญสน’ คนกว้างขวาง

แม่ ‘สื่อน’, คุณ ‘ทองยม’ อิ่มไม่วาง

มีที่ทางอยู่ใน ‘เถิน’ เถินร่ำรวย ฯ

ยสืบหกเข้าเขาน้ำขาวมาตักบาตร

เราช่วยกันเก็บกวาดรับหยิบฉวย
 บ้างม้วนเสื่อ, ยกของปองอำนวย
 ต่างคนช่วยว่องไวไม่เกียวกิน
 เราจัดแจงเรื่องอาหารกันเสร็จสรรพ
 จัดสำรับกับชาวตุเจาฉิน
 พอเรียบร้อยแล้วก็เคลื่อนขบวนพลัน
 จะให้ทันถึง 'เซียงใหม่' ในเย็นนี้
 เดินขบวนพริกพรอมจาก "ล่อมแรก"
 แล้วเวียนแวกไปตามทางวิถี
 หมูชาวบ้านร้านค้าศรัทธามิ
 ได้อารเรงร่ามาร่วมบุญ
 หงจนแจกเด็กน้อยพลอยเกรียวกรู
 หยิบเงินชูตามฮ่อมรอมเกอหนูน
 เราชื่นใจในศรัทธาทกการุญ
 ขอขอบคุณถ้วนหน้าอาลัยแล ฯ
 รถเล่นออกจาก 'เถิน' เดินทางไป

เราต้องถึง ‘เชียงใหม่’ วันนั้นแน่

ทุก ๆ คน แยมยมอมดวงแด

จะเก็บบุญไปแผ่ญาติมิตรตน

ร่อยเกาส์บเจ็ดกิโลเมตรสุดเขตทาง

“เถิน” (ลำปาง) ถึง ‘เชียงใหม่’ สายถนน

อ้อมไหล่เขาตลอดยอดคดเคี้ยววน

เหมื่อนงเลื่อมมองข้างบนจากเครื่องบิน

ออกจาก ‘เถิน’ เดินทางเก่าเข้า ‘ป่าซาง’

รถหยุดบ้างเล็กน้อยค่อยถวิล

แม่มดคำล้าไปส่มใจจินต์

ถึง “เชียงใหม่” จบระยะบิล “ปอยหลวง” เอย ฯ

ช่วยกันเล่าเรื่อง “พระเจ้า” กล่าวเผยแพร่
ว่า “ใหญ่แต่ใหญ่ว่า” หนาแม่เอ๋ย

ยังไม่มีวัดไหนใหญ่เท่าเลย

ทางภาคเหนือใครไม่เคยได้สร้างกัน
 ใครอยากร่วมบุญสร้างอย่างเราบ้าง
 ก็เชิญมาร่วมทางไปสวรรค์
 สร้าง 'พระเจ้าตนหลวง' องค์เดียวกัน
 ณ วัด "หลวงเจริญธรรม" สันป่าตอง ฯ

ขอขอบคุณท้าวสุรารักษ์
 ซึ่งปกป้องพวกเราสันทงผอง
 อีก "พระแก้ว" ทั้งสามตามคุ้มครอง
 ซึ่งปกป้องเราตลอดปดภัยพาล
 ขอขอบคุณ พ่อแม่ และครูบา ฯ
 ที่ติดตามรักษาทุกถิ่นฐาน
 กราบปวงปราชญ์ราชกวีปรีชาชาญ
 ที่ประทานปัญญาให้ไม่เลอะเลือน ฯ

เรามาเวียง "เชียงใหม่" น้ำใสเย็น
 คนก็เบ็นเช่นน้ำ, ใจงามเหมือน
 กลับไปบ้านจกต้องคิดถึงใจเตือน

ทั้งไอษฐ์เอนหวานเสนาะเพราะอะไร
 ท่านครุฑา ฯ ก็อุตล้าห์หมั่นเรียกขาน
 ยินแต่เสียง “คุณสมาน สนุกไหม ?”

ศิษย์น้อมนอบตอบรับยิ่งจบใจ

หวานทั้งไปหวานทั้งกลับรับกันดี

ต่อไปนี้จะมิดใครคอยไต่ถาม ?

ทุกโมงยามเยี่ยมเยอนเหมือนอย่างนี้
 ถ้าเลอนให้เบ็น ‘สับโต’ โกกว่าน

จะทวความคิดถึงคะนังคุณ

เห็นแต่หน้าตาแจ้ว แววเส้นซอ

ให้ฉนยากไม่ถอเบ็นเรื่องวุ่น

ทุก ทุกวันหมั่นมาเยอนเตือนตอบคุณ

ท่านการุญเราจริงยังตนตน ฯ

นั่งในรถเข็น ‘นิราศ’ วาดอักษร

ใจสะท้อนจกต้องพราจากเขตชนันท์

ขอฝากไมตรีรักพรรคเพื่อนกัน

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

๑. หมายถึง 'คุณสมาน ศีลปิเศษกุล'

เตรียมเทียนไขไว้ให้ไขสว่างตา
 เทนไฟฟ้ายามไม่มี ทขาดแคลน
 ต้องจำใจจาร์บจับปากกา
 เขียน 'นิราศ' งานครุฑา ฯ ช่งพาเล่น-
 ไปที่ไหนเขียนไว้ทุกถิ่นแดน
 เพราะเสียแก่นเธอไม่ได้ขาดไมตรี !
 ต้องอดนอนค่อนรุ่งม่งให้แล้ว
 นิ่งหนาวเกรวคุดคอยกับท
 คลุมผ้าหมห่าชนส่นกาย
 ไขชนตวิริยะมานะทน
 เพ้ออ่านวยช่วยงานท่านครุฑา ฯ
 จงเล่าเรื่องผ่านมาตงแต่ต้น
 ว่า "ปอยหลวง" ที่เราเห็นให้ปวงชน-
 ได้ร่วมบุญร่วมกุศลนั้นอย่างไร ?
 ผ่านหมู่บ้านย่านอำเภอและจังหวัด,
 ไปพักวัดถนสถานบ้านเมืองไหน ?

สืบหาวันเก่าจังหวัดที่เหไป

เป็นอย่างไรมีสุขหรือทุกข์กัน ? ฯ

เรามีแต่เรื่องสนุกทุก ๆ ตอน

ไม่เคยดร้อนอย่างใดใจสุขสันต์

ขบวนแห่ของเราถึกแก่น

ไม่มีอันตรายใดไปมาดี

เรื่องยางแตกหมดน้ำมันนันทรรมดา

เราได้ปลดปล่อยมาทุก ๆ ท

เพราะครุฑ ฯ “อินถา” ทรงบารมี

จึงคุ้มครองเราทุกคน

เราชื่นใจพี่น้องชาว ‘เชียงใหม่’

พร้อมทางกันไปตั้งแต่นั้น

เสร็จงานแล้วเราทั้งสองต้องจรดล

กลับตำบลบ้านพักพำนักรเนา

ขนรถไฟไปกรุงเทพ ฯ เก็บสตางค์

เพื่อเดินทางมาฉลององค์ ‘พระเจ้า’

‘สองพันหารอยเจ็ด’ เสร็จงามเงา
มีหวังเราคงได้พบประสพกัน ฯ

ท่านครูบา ฯ กะบรรจพระหทัย
เดือนหกใต้ (แปดเหนือ) เชื้อหมายมัน
จะรับสร้างให้สำเร็จเสร็จเร็วพลัน
ให้แล้วทันปีหน้าอำสาอาจ
เพ้ออบรมสมโภชมโหฬาร
เราเชื่อใจองค์ประธานการก่อสร้าง
‘สองพันหารอยเจ็ด’ เสร็จโสภาค
‘ไม่วายวางคงได้มา ‘สันป่าตอง’
ขอกราบลาครูบา ‘อินตา’ เจ้า
ลาเพื่อนพ้องวงศ์เฝ้าศรัทธาผอง
นั่งรถไฟกลับบ้านใจบานพอง
เพราะเก็บกองบุญไปใหญ่หลวงเอย ฯ

รถคันเราเบอร์-ศูนย์ ศูนย์ สาม สี่-
 เจ้าของรถเส้นดึกหน้าคุณเอ๋ย
 ชื่อ 'กำปั่น' ภรรยาอดทราวมเชย-
 ชื่อ "เรอนกั" เธอเอ๋ยบอกแก่เรา
 กับหนุ่มน้อยผู้ช่วยประจำรถ
 เพิ่งแรกคุ้นไส้สดไม่ซึมเศร้า
 ชื่อนาย "แดง" กับนาย "ยู่ท" ชุดของเรา
 หมูคนเฒ่าที่รวมมาบรรดามี -
 ชื่อ 'กำอวน', 'สุนันทา', 'บัวถา', 'แต้ม',
 'เย็น', 'พุด' แยม, บุญ 'เป็ง' เป่ล่งฉวี,
 'หนู', 'เพียงใจ', 'บุญตุ้ม', 'ซุ่ม' ไส้กั,
 'กำผง'-พ, 'กำปอน'-น้องสองลำอาจ
 แม่ 'กำปั่น', 'จันแก้ว', 'สุนนา',
 แม่ 'บัวถา', กับพี่ 'น้อย' ทนงช้าง,
 แม่ชาวสี่-มี 'บัวเขียว', 'ก่องแก้ว' กลาง,
 กับ 'สมบุญ' นิ่งข้างเบียดกันมา

แม่ขาว 'อรุณ', คุณ 'สमान' เลี้ยงหวานเย็น
 สองคนเป็นเพื่อนรักกันนักหนา
 นั่งตรงไหนนั่งด้วยกันทุกวันมา
 ได้ไม้มาแข่งเกราะ ไร่บะระรอง ! ฯ

ต่อมาฝ่ายชายก็มีนาย 'อินแก้ว', 'ทา',
 นาย 'บุญมา', 'คำหมื่น' กับอีกสอง-
 คือ พ่ออยู่ 'บุญญา' หวังหวารอง
 เจดสีบแปดอายุกองเกินกว่าใคร
 นาย 'เสาคำ' คนทหก ยกชอมา
 ล้วนเป็นศิษย์ท่านครูบา ฯ จาก 'เชียงใหม่'
 รวมสามสิบสี่ด้วยกันร่วมครรรไล
 นั่งรถเดียวกันไปจนสุดทาง ฯ

ถึงเส้นหนาวก็ทนได้เพราะใจสุข
 ถึงจะยากก็ไม่ทุกข์เพราะสุขสละ
 ถึงจะอดก็ไม่อ่อนลงนอนคราง
 สุขทุกอย่างต่างสนุกกันทุกคน

เพราะศรัทธาตัวเดียวเห็นยวน้ำวใจ
 อุตส่าห์ร่วมกันไปทุกแห่งหน
 ขอให้มวลพี่น้องทั่วทุกคน
 จงย่นชนม์ชันษามาพบกัน
 ปี ‘สองพันห้าร้อยเจ็ด’ เสรีจักร
 จะได้มาร่วมงานมหุรรษ
 ตลอด “พระเจ้าตนหลวง” องค์สำคัญ
 เพอเมืองขวัญสูงส่งมงคล เทอญ ฯ

อ. อภิวันทนา

วัดอโศการาม จ. สมุทรปราการ

— คติธรรม —

จนอะไรไม่เท่าจน ศรัทธา กับ ปัญญา เพราะ
 จนทั้งสองอย่างนั้นแล้ว จะไม่ได้รับความสุขเลย.

ครูบาเจ้าอินตา สุขวฑฒโก

วัดหลวงเจริญธรรม

บทพิเศษ

เมื่อขบวนรถเราเข้าเชียงใหม่
ต่างก็แยกกันไปตามถิ่นฐาน
เราหกคนศิษย์ใหม่ไม่ยอม ‘ก้าน’^๑
ขอประทานอนุญาตท่าน ‘ผู้กอง’
ติดตามท่านไปวัด ‘หลวงเจริญธรรม’
จึงขออาสาเพื่อนทวิทางผอง
เพื่อติดตามท่านไปสุมใจปอง
จนถึง ‘สันป่าตอง’ ขอชมวัด
ท่าน ‘ผู้กอง’ ใจดีมีโอวาท
สั่งเด็ดขาด “ไปได้! ไม่ข้องขัด”
เราชนของขบวนรถใหญ่ตรงไปวัด
ถูกรถพัดเพราะหนทางยังไม่ดี ฯ
ท่านครุบา ฯ ล้วงหน้ามาถึงก่อน

๑. ถ้าเมืองเหนือ แปลว่า ‘แพ’

คอยรับตอนพวกเราอยู่ที่นั่น

พอรถถึงท่านก็ถามเราทันที

“เป็นยังไงดีไหมที่วัดของเธอ ?”

เราหกลคนชื่นชอบน้อมนอบพสน

ตอบพร้อมกันเป็นคำเมื่องว่า “ ดี !-จ้-า ! ”

แล้วชนของว่องไวไม่ซึมเซา

หยิบ ‘ ปรมัตถ์ ’, ย่าม, กระเป๋าเอาลงมา

เรา-พ ‘ น้อย, ’ พ ‘ กอง, ’ หมวด ‘ สมบุญ ’

กับ ‘ บัวเขียว, ’ สมาน, อรุณ ‘ บุญนักหนา

ได้มีโอกาสมาเห็นวัดท่าน ‘ คุรุบา ฯ ’

ช่างงามแต่งามว่าน่าชมจริง ฯ

นั่นะหรือฝีมือสล่า ‘ คุรุบา ฯ น้อย ’ ?

ช่างเรียบร้อยสร้างไว้ทุกทุกสิ่ง

ห้าปีเศษดูไม่เก่ายังเพราพรัง

มีสองสิ่งหนึ่งค้อยตรงกลาง

ชุมพระธาตุประดับแก้วกระจกเงา

มี ' พระเจ้า ' นิ่งแท่นอยู่สองข้าง
 และรูปปั้นคล้ายของคั่นตรงกลาง
 พระคู่ ' คิง ' ยืนข้างปางรำพึง
 ปิดทองคำทำเองข้างเก้งแท้
 นิสัยเนี้ยมยอกนิ้วให้เป็นหนัง
 แต่ละลวนเลอร่ามงามตะลึง
 เราเพลินพึงพอใจไปทุกอัน ฯ

เห็นวิหารด้านหนาม ' หอกกลอง '
 ด้านใดมองเห็น ' หอธรรม ' ตงอยู่นั้น
 คล้ายปราสาทมีซอฟ้าถึงห้าชั้น
 เป็นตวटकแบ่งคนข้างล่างบน
 ท่าน ' ครูบา ฯ ' ได้อาศัยใน ' หอธรรม '
 เป็นที่สำราญจิตคิดฝึกฝน
 บำเพ็ญเพียรสงบใจไว้กังวล
 สร้างกุศลต่อเติมเพิ่มบารมี

๑. แปลว่า ' พระคู่ตัว ' หรือ ' พระพุทธรูปคู่องค์ '

หน้ากุฏิ 'หอธรรม' บาเพญพรต

ปลูกต้นไม้เขียวสดต่างต่างดี

'บ่อน้ำทิพย์' จัดสนิทชิดกุฏิ

มีน้ำใสตลอดปีใช้ดื่มกิน ฯ

มีโรงเก็บพัสดุบรรจุของ

โรงรถจี๊ปมุงตอง และอิฐหิน

ตมุลมอองกองไวบนพื้นดิน

เพื่อก่อสร้างสิ่งศิลปะประเสริฐครั้น

'ศาลาบาตร' แปดสิบสองห้องแถวยาว

กำแพงขาวสร้างรอบเป็นขอบเขต

มี 'บ่อน้ำ' สองบ่ออยู่เคียงกัน

หน้าประตูวัดนั้นสองข้างทาง

ตะวันตกด้านหลังยังมีบ่อ

อีกสองแห่งเพียฟอดก่อก่อสร้าง

ไว้ใกล้โรงครัวไฟใช้อาบล้าง

วัดกว้างขวางเตียนรณนาชนชม ฯ

เราเข้าไปดู 'พระเจ้า' ทักกล่าวอ้าง
 ซังก่อสร้างไว้เพียงเข้าเป็นปฐม
 ใช้แผ่นหินก้อนใหญ่ ๆ มีไขกลม
 สั้สสะสมเภา 'ดินก' ๑๓ ทุกวัน
 ขุดดินวัดมาขยำทำเป็นอิฐ
 ข้างประดิษฐานเภาเองเครื่องขยัน
 จ้างคนปั้นวันหนึ่งได้หลายพัน
 ถาแหงทนสองหมื่นห้าช่อนมาวาง
 มีสองเตาเผาได้จำนวนนั้น
 ทำเป็นทก่อไว้ใหญ่กว้างขวาง
 ซอแต่เหล็ก, ทราย, ปูน ทุนสตาจค์
 เรืองค่าจ้างแรงงานก็ผ่านไป ฯ

เพราะครุบา 'อินถา' องค์ประธาน
 ผู้เชยวชาญนนเป็นนายช่างใหญ่
 จึงสร้างได้สำเร็จเสร็จโดยไว

วิหารใหญ่ยังสร้างแล้วไม่ ‘แผ่ว’^๑ ปี

เป็นเนรน้อยแท้แท้แต่เริ่มสร้าง

วิหารร้างวัด ‘หลวง ฯ’^๑ ที่เห็น

‘แปดสิบแปด’^๑ วันครบบรรจบพอดี

วิหารนเสร็จสร้างสมบูรณ์

ไม่น่าเชื่อว่าเลือดเนื้อเนร ‘อินถา’^๑

จะเก่งกล้าดังแต่เล็กยังเติกรุ่น

เป็น ‘ศิลปิน’^๑ ก่อสร้างอย่างไพบุลย์

ขอเทอดทูนปรีชาสามารถครั้น ฯ

เรานอนค้างวัด ‘หลวง ฯ’^๑ สองราตรี

เดินตรวจตราสถานที่ทุกสิ่งสรรพ

ได้รับความเมตตาสารพัน

นอกจากนั้นยังแต่งตั้งให้ ‘บึง’^๑ เต็ม

แจกเหรียญตราคนละอันวันจะกลับ

ให้ได้รับยศ ‘สิบโท’^๑ โก้ฮึกเหิม

๑. คำเมืองเหนือ แปลว่า ‘ถึง’

สูงกว่าชน 'สิบตรี' ทรับเดิม
 แล้วยังเสริมเสกสรรบันลือพร
 เราติดตราเหรียญเงินเดินหน้าแซม
 ต่างยืมแยมภิญโญสโมสร
 จะขอฝากชีพชนม์จันม้วยมรณ
 ไม่ถ้ายถอนทะเลเบียนพรากจาก "ผูกอง" ! ฯ

แต่ต้องจำอำลาไกลไปกรุงเทพ ฯ
 จึ่งเตรียมเก็บเสื้อผา ๑๕ ๒๐ ๓๐ ๔๐ ๕๐ ๖๐ ๗๐ ๘๐ ๙๐ ๑๐๐
 จำใจจากวัดวาอาลัยมอง
 ลาพวกพ้องแยกทางกันห่างไกล
 เราจำจิตจำลา "ครุบา ฯ เจ้า"
 น้อมเศียรเกล้า "อัจฉโย โน" กราบไหว้
 "อาจารย์ ปมาเทนะ ฯ ล ฯ" ขออภัย
 กลิ่นน้ำตาเกือบไม่ไหวจะหยดลง
 แต่คลอครองนอนอยู่สุขขมฝัน

กดสะ^๕อนกล^๕นไว^๕มิให้^๕หลง

อุ^๕เบก^๕ชา^๕ห^๕ก^๕ห^๕าม^๕ตาม^๕พร^๕ระ^๕อง^๕ค^๕

ใ^๕ห^๕ม^๕น^๕ค^๕ง^๕ห^๕น^๕ก^๕เ^๕น^๕เ^๕ม^๕เ^๕น^๕อา^๕จา^๕ร^๕ย^๕

ท^๕า^๕น^๕ง^๕ด^๕โ^๕ท^๕ษ^๕โ^๕ป^๕ร^๕ด^๕อ^๕ภ^๕ย^๕ใ^๕ห^๕ค^๕ำ^๕ต^๕อ^๕บ

เร^๕า^๕ช^๕น^๕ช^๕อ^๕บ^๕ก^๕ร^๕า^๕บ^๕ล^๕ง^๕ต^๕ร^๕ง^๕ห^๕น^๕า^๕ท^๕า^๕น

แ^๕ล^๕ว^๕ช^๕น^๕ช^๕อ^๕ง^๕ต^๕ร^๕ง^๕ไ^๕ป^๕ช^๕น^๕ย^๕ว^๕ด^๕ย^๕า^๕น

ช^๕ง^๕ป^๕ร^๕ะ^๕ท^๕า^๕น^๕เม^๕ต^๕ต^๕า^๕ห^๕า^๕ส^๕ง^๕เร^๕า ฯ

ร^๕ถ^๕เค^๕ล^๕อ^๕น^๕อ^๕อ^๕ก^๕มา^๕น^๕อ^๕ก^๕พ^๕น^๕เช^๕ต^๕ว^๕ด^๕

แ^๕ล^๕เ^๕น^๕เล^๕ย^๕ว^๕ล^๕ด^๕ต^๕ร^๕ง^๕ไ^๕ป^๕ไ^๕จ^๕ห^๕ง^๕อ^๕ย^๕เ^๕ห^๕ง^๕า

ใ^๕ห^๕ “ ก^๕ม^๕ม^๕อ^๕ฐ^๕า^๕น ” ต^๕อ^๕ส^๕ู^๕ร^๕ู^๕ห^๕น^๕ก^๕เ^๕บ^๕า

จ^๕น^๕ร^๕ถ^๕เ^๕า^๕เช^๕ต^๕เว^๕ย^๕ง “ เ^๕ย^๕ี^๕ง^๕ไ^๕ห^๕ม^๕ ” เ^๕อ^๕ย^๕ ฯ

การไม่กิน เนื้อสัตว์

จตุบาท

รอดเป็นทาส

ติตรส

หมดหม่นหมอง

ไม่ติดเลือด

ติดเนื้อ

เชื้อลำพอง

กิเลสร้าย

ไปดอง

ในสันดาน ฯ

“ การุณกุมารี ”

บทสุดท้าย

ยี่สิบแปดมกรา. ลา “เชียงใหม่”
ขจรไฟกลีบกรุงเทพ ฯ ไม่เขื่อนเฉย
ออกจากบ้านหกโมงเช้าหนาวจริงเอ๋ย
‘บัวเขียว’ เลยลง ‘ลำปาง’ ไม่ห่างกัน
‘สมาน-อรุณ’ มุ่งมุ่งเข้ากรุง ฯ สอง
นั่งรถล่อง ‘อุตรดิตถ์’ นอนคางน้น
บ้าน ‘บุญเหมา’ เรารู้จักชอบพอกัน
พี่ ‘ทุเรียน’ คนสำคัญ บุญคุณมี
เป็นผู้ชวนเราไปให้รู้จัก —
เห็นองค์פקตรท่านครุฑา ‘อินตา’ นี
ทวด ‘พระเจ้าทันใจ’ ลำปางนี้
เราจึงมีวาสนามาร่วมบุญ ฯ
เจด น. ตรงขจรเร็วจาก ‘เด่นชัย’
สู่กรุงเทพ ฯ โดยไวไม่ค่อย่วน
เพิ่มค่าธรรมเนียมสิบบาทพอคุ้มทุน

เพื่อบอบอุ้มถึงไวทันใจเรา.

คิดถึงพ่อ 'อินตา' ครอบ้าน้อย

ข้าเจ้าสองแฉ่นละห้อยใจหงอยเหงา

เลยนั่งท่องพระคาถามาเบาเบา

ว่า "สาธุ ครอบ้าเจ้า ปุ่ตตำนัง" (พุทธานัง)

ภิกขุ 'อินตา' นามะ พระเถโร

ชน "นโม" เอ่ยนามสามหนตัง

"มะยัง ภันเต" อาราธนาว่าหลายครั้ง

ตงแต่่งมาในรตกำหนดใจ ฯ

ให้ครอบ้า 'อินตา' เจ้า จงเจริญ

ได้ดำเนินงานศาสนอันยิ่งใหญ่

ลุสำเร็จเสร็จสมทุกสิ่งไป

ยืนชันษาอนามยสุขสมบุรณ

ให้บริสุทธิ์ผุดผ่องครองพรหมจรรย์

เป็นมิ่งขวัญชาว "เชียงใหม่" ไม่เสื่อมสูญ

เราศิษย์ใหม่บนหน่อขอเทอดทูน

ให้เพิ่มพูนบุญญฤทธมัทธา
 ให้แทนองค์ “ศรีวิชัย” ในยุคนั้น
 เป็นสาวกจอมมุนีนาถนาถา
 ให้ร่มเย็นเป็นสุขแก่ปวงประชา
 สืบศาสนา “โคตมะ” เจริญ เทอญ ฯ

เชิญสร้างพระวิหาร และพระเจ้าตนหลวง

ณ วัดหลวงเจริญธรรม ต. แม่คำ

อ. สันป่าตอง จ. เชียงใหม่

หนังสือ “สมาน ศิลปวิเศษกุล”
 กับ “อรุณ อภิวันทนา” ช่วยกันสร้าง
 น้อมถวายท่านครูบา “อินตา” วา—
 สัทธเสริมสร้างองค์ “พระเจ้า” ไม่เอาทุน
 ได้เท่าใดฝากไว้ในศาสนา
 ไม่ทวงค่าทุนเก่าเอามาหมุน

ขอฝากทรัพย์ฝากบุญญาบูชาคุณ
เพื่อรับบุญ “อริยทรัพย์” นำกลับไป ฯ

ขอให้ข้า ฯ ทรงบุญญาพลาเลิศ
ได้บังเกิดในยุคที่สุขได้
ให้พบองค์พระ “ศรีอาริยมุตไตรย”

จนตรงไปโลกุตตระ พระนิพพาน
แม้ผู้ใดใครสร้างหนึ่งสื่อน
โปรดยินดีรับพรอันไพศาล
จากครุบาเจ้า ‘อินตา’ พระอาจารย์
เหมือนช่วยงานสร้าง “พระเจ้า” ของเราเออ

ศิษย์ใหม่

กรุงเทพ ฯ — สมุทรปราการ.

— คำบูชา —

ครุบาเจ้า “อินตา สุขวฑฺฒโก”
ว่า ‘นโม’ ๓ ครั้ง แล้วว่า “สาธุ สาธุ สาธุ
มะยังภันเต ภิกขุ ‘อินตา’ พุทธาณัง เถโร นามะ ฯ”

หมายเหตุ: ข้าพเจ้าเริ่มต้นเขียน “นิราศปอย
 หลวง” เมื่อวันท ๑๘ มกราคม ๒๕๐๖ เวลาประมาณ
 ๒๑.๐๐ น. ณ บณพระอุโบสถวัด “กุμμมินทร์” อ.เมือง
 จ. น่าน ซึ่งเป็นวัดแห่งที่ ๕ ที่เราได้ไปพัก และได้
 เขียนต่อมาบนรถยนต์ที่นั่งไปในชบวนแห่ตามทางบ้าง
 ในเวลาที่หยุดพักนอนค้างตามวัดต่าง ๆ บ้าง ตลอดมา
 จนชบวนแห่กลับเข้าถงจังหวัดเชียงใหม่ จึงได้เขียน
 แล้วเสร็จพอดีในตอนค่ำประมาณ ๒๑.๐๐ น. ของวันที่
 ๒๗ มกราคม ๒๕๐๖ ณ วัด “หลวงเจริญธรรม”
 รวมทงสิ้นเป็นเวลา ๕ วันเต็ม.

ถ้าหากจะมีข้อความตอนหนึ่งตอนใดที่ได้ผิดพลาด
 ชาติตกไปบ้างแล้ว ก็ขอท่่านผู้รทงหลายได้โปรด
 เมตตาอภัยแก่ข้าพเจ้าผู้มส์ตปัญญาอันอ่อนดวย เทอญ.

อ. อภิวณณา



หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

~~หอสมุดแห่งชาติสาขานครราชสีมา~~

ร. พ. มหามกุฏราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร จังหวัดพระนคร
นายพินิจ อุฬารานุกูล ผู้พิมพ์โฆษณา ๑๒/๓/๒๕๐๖

ឃឹមឃឹក រែងឃឹមឃឹមអារាឃឹកឃឹកឃឹក

ពេលឃឹកឃឹក អារាឃឹកឃឹកឃឹក ឃឹក. 2311

ឃឹកឃឹក ឃឹកឃឹក ឃឹកឃឹកឃឹកឃឹក ឃឹក. ឃឹក. 2311